

ANALÝZY

INFORMAČNÍ A TURISTICKÉ CENTRUM K POUTNÍMU KOSTELU SV. JANA NEPOMUCKÉHO NA ZELENÉ HOŘE VE ŽDÁŘE NAD SÁZAVOU

Markéta Laštovičková
DIPLOMOVÁ PRÁCE / LS 2018-2019
ATELIÉR HRADEČNÝ / HRADEČNÁ

Za poskytnuté informace, podklady a statistiky děkuji Bc. Michaele Kokojanové (kastelánce poutního kostela),
Římskokatolické farnosti Žďár nad Sázavou II
a MěÚ Žďár nad Sázavou.

Práce se zabývá analýzou okolí poutního kostela sv. Jana Nepomuckého na Zelené Hoře ve Žďáře nad Sázavou. Poutní kostel se dlouhodobě potýká s problémy, které přináší chybějící zázemí pro turisty i personál. Prodej vstupenek probíhá přímo v prostorách poutního kostela. Toalety zcela chybějí a lidé musejí docházet do obřadní síně, která je na nedalekém hřbitově nebo jít do již poněkud vzdálenějšího areálu zámku (bývalý cisterciácký klášter).

Turistický zájem o tuto památku se rok od roku zvětšuje. Lze očekávat, že po dokončení probíhající architektonické a umělecké obnovy, se zájem turistů ještě zvýší. V současné době vzniká i fenomén tzv. poutní turistiky, kdy poutníci obcházejí poutní místa v České republice a právě poutní kostel na Zelené Hoře je jedním z vyhledávaných míst.

Cílem práce je vytipovat místo, kde by v budoucnu mohlo vzniknout informační a turistické centrum. Důležitá je jeho dopravní propojenost včetně dostupnosti autobusů se zájezdy a návštěvníků s omezenou schopností pohybu a orientace.

OBSAH

01_situace
02_historie
03_statistiky
04_provoz
05_vzniké studie
06_varianty umístění
07_vyhodnocení

SITUACE

Okolí poutního kostela je turisticky nejnavštěvovanější částí města Žďár nad Sázavou. Nachází se zde bývalý cisterciácký klášter, který během svého fungování transformoval a dotvářel své okolí. Zdejší opati prosluli svojí investiční činností. Mezi nimi vynikal Václav Vejmluva (1670-1738), který upravil areál kláštera, zřídil Dolní hřbitov a zejména nechal postavit poutní kostel. Krásné okolí se dvěma rybníky, naučné stezky a památky nacházející se v okolí lákají nejen turisty, ale i místní obyvatele.

Ždírec nad Doubravou

obec Vysoké

Tři Studně, Sněžné

Havlíčkův Brod

Údolní nádrž Staviště

Nové Město na Moravě

dálnice D1, Brno, Praha, Jihlava

- hlavní komunikace
- vedlejší komunikace - místního významu
- vodní plochy

hostinec Táferna a barokní most

Dolní hřbitov

areál kláštera (dnes zámek Kinských)

poutní kostel sv. Jana Nepomuckého na Zelené hoře

HISTORIE

Poutní kostel byl vysvěcen v roce 1722. Opat Václav Vejmluva ke spolupráci přizval architekta Jana Blažeje Santiniho Aichla, aby společně vybudovali kostel zasvěcený nově svatořečenému Janu Nepomuckému. V roce 1994 byl poutní areál zapsán do seznamu světového kulturního dědictví UNESCO.

Poutní kostel sv. Jana Nepomuckého je úzce spjat s historií nedalekého cisterciáckého kláštera, dnes zámku Kinských. Klášter byl založen roku 1252. Během husitských válek byl klášter vypálen a velmi poškozen. Následně se stal majetkem krále Jiřího z Poděbrad a Kunštátu (potomek zakladatelského rodu) a ten jej nechal znovu obnovit a opravit. Avšak klášter upadá a v roce 1614 je zrušen a stává se majetkem kardinála Františka Dietrichštejna. V roce 1638 je majetek velehradským opatem Greifenfelsem vykoupěn a klášter se opět vrací ke své původní funkci. Největšímu rozmachu se těší na počátku 18. století. V roce 1705 byl jmenován opatem Václav Vejmluva.

Václav Vejmluva byl velmi podnikavý muž, rozumějící ekonomice a umění. Do Žďáru pozval architekta Jana Blažeje Santiniho Aichla, sochaře Matěje Václava Jackela a Řehoře Thenyho. Společně s těmito umělci vyzdobuje podobu kláštera a zejména kostela Nanebevzetí Pany Marie. Postupně jsou zadávány Janu Blažejovi Santinimu Aichlovi zakázky na další úpravy kostela Nanebevzetí Pany Marie, úpravy areálu - prelatura, konírny a také vybudování dříve Morového, dnes Dolního hřbitova. Vrcholným dílem vzájemné spolupráce opata Vejmluva a architekta Santiniho je realizace poutního areálu, situovaného na kopci původně zvaném Černý les (dnes Zelená hora). Areál byl zasvěcen Janu Nepomuckému, který měl být v době realizace poutního místa svatořečen.

1719
15.4. nalezení tkáně v hrobě sv. Jana Nepomuckého

1719
13.8. zahájení stavby, přípravné práce

1720
16.5. položení základního kamene

1721
hotová hrubá stavba

1722
27.9. slavnostní vysvěcení

1784
16.7. požár, kostel i ambit přichází o střechu

1784
zrušení kláštera, provizorní zakrytí střechy na poutním kostele

1785
povoleno sloužit mši na svátek sv. Jana Nepomuckého, odvoz inventáře z kostela

1953
konfiskace majetku církve, vlastníkem se stává stát

70. - 80. léta 20.stol
stavební obnova areálu

1994
zapsání na Seznam světového a přírodního kulturního dědictví UNESCO

2001
převedení do správy Státního památkového ústavu v Brně, restaurování dveří, podlah, oprava omítek, opravy krovu. V interiéru oprava kopule, doplnění a restaurování hvězd

2008
převedení do správy Územního odborného pracoviště Národního ústavu v Telči.

2014
28.8. poutní kostel vrácen do správy Římskokatolické farnosti Žďár nad Sázavou II

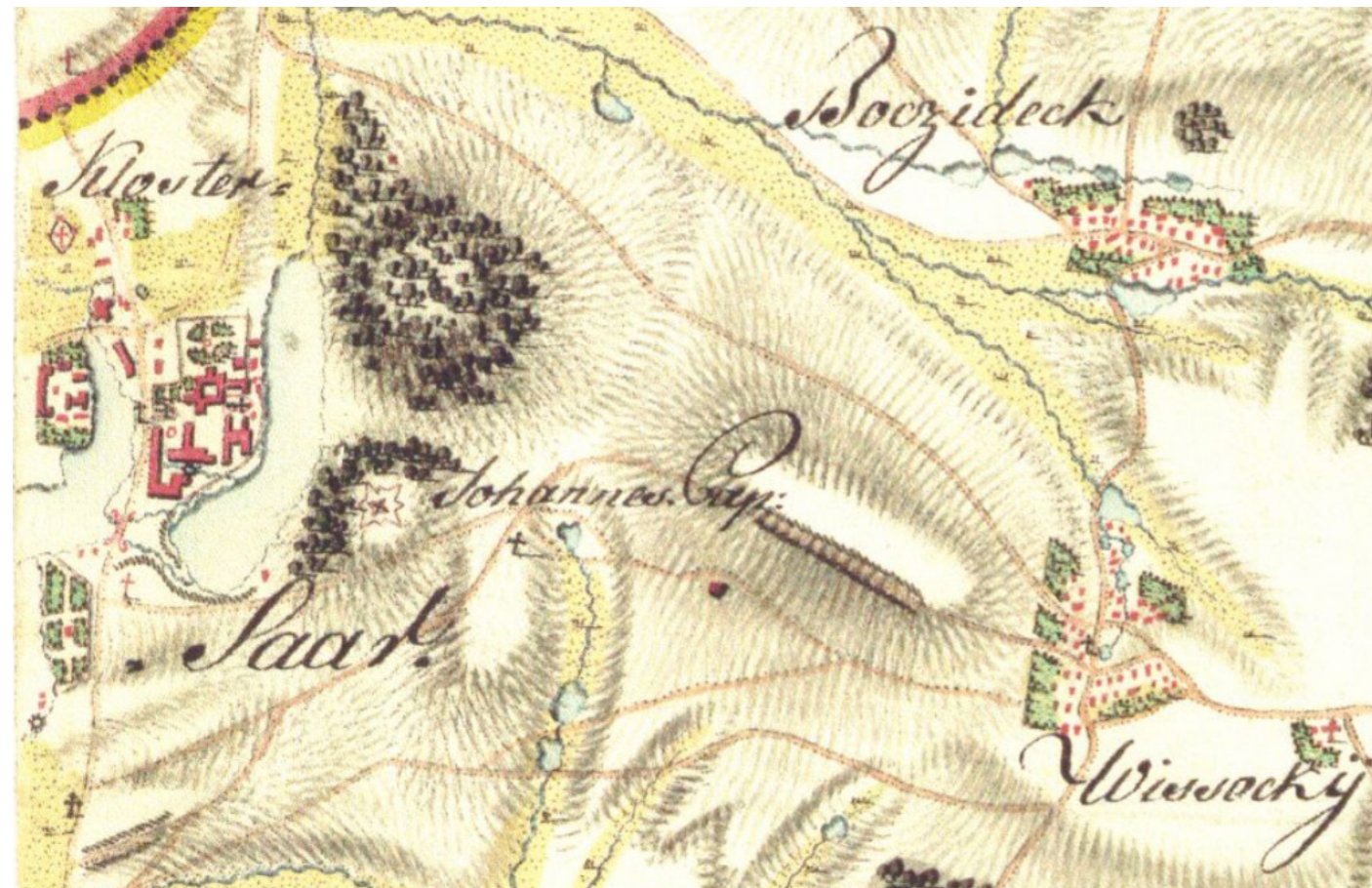
2015-2016
rekonstrukce stropů 1.NP

2016 - 2020
zahájení celkové rekonstrukce poutního kostela

2020
obnova ambitů

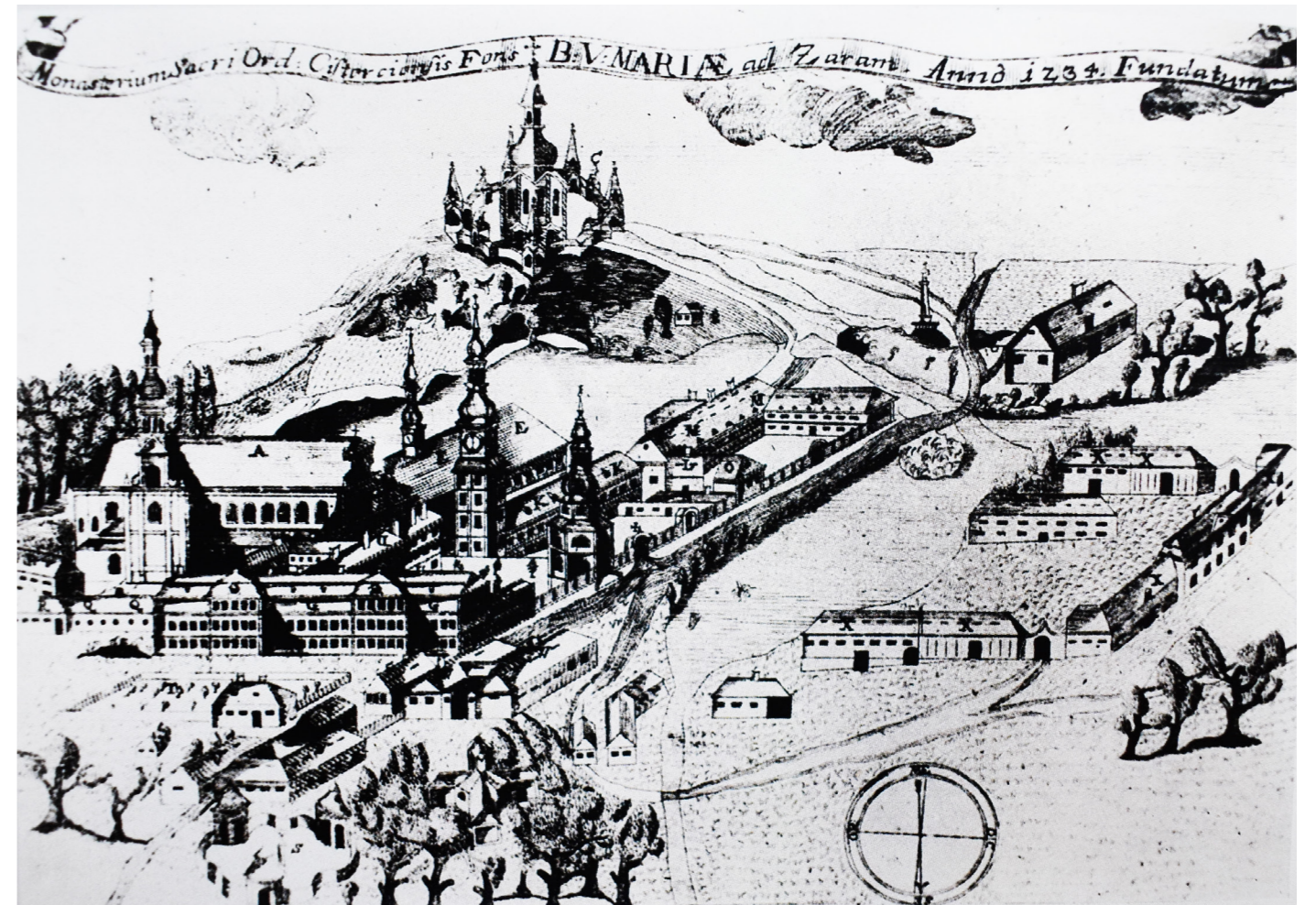
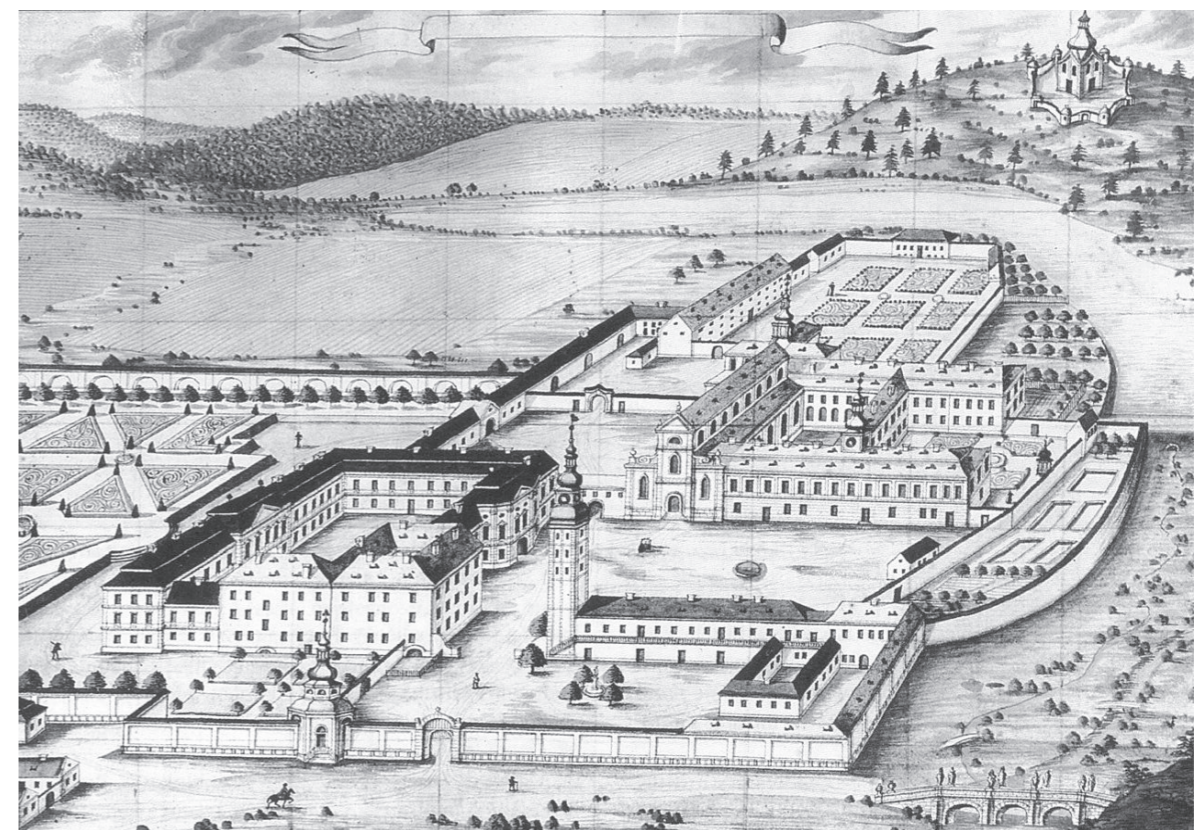
PODOBA KLÁŠTERA okolo roku 1780¹

- 1a prelatura
- 1b konírny a jezdecká škola
- 1c sýpka a vinný sklep
- 1d opatská zahrada
- 2a konventní kostel
- 2b konventní budovy
- 3 Opatská věž
- 4 pavláčky
- 5 byt úředníka
- 6 mlýn, prádelna, byty
- 7,8 pivovar
- 8b sádky
- 9,10 brána
- 10b farní kostel sv. Markéty
- 10c hospodářské objekty
- 11 seminář
- 12 bydlení
- 13 letní konventní budova
- 13b konventní zahrada
- 13c kůlna
- 14 bydlení a dílna
- 14b kovárna
- 15 Dolní hřbitov
- 16 industriální dvůr s pekárnou
- 17 (?)
- 18 drůbežna
- 19 hospoda U Hvězdy
- 20 švarcava se sídlem porybného
- 21 bydlení
- 22 (?)
- 23 Nový dvůr Lyra - hospodářství
- 24 Táferna (hostinec)
- 25 most
- 26 kostel sv. Jana Nepomuckého
- 27 bydlení
- 28 sloup sv. Jana Nepomuckého
- 29 Konventský rybník
- 30 Bránský rybník

1. VOJENSKÉ (JOSEFSKÉ) MAPOVÁNÍ 1780-1783²

¹ LOPAUŘ Miloslav, Jana FUKSOVÁ, Stanislav MIKULE a Silvie JAGOŠOVÁ. Žďárský uličník II/1 Zámek Žďár. Havlíčkův Brod, 2017. ISBN 978-80-270-2804-7, str. 10

² http://oldmaps.geolab.cz/map_root.pl?lang=cs&map_root=2vm

PODOBA KLÁŠTERA Z ROKU 1734³
mědirytina A. J. MansfeldaPODOBA KLÁŠTERA V POLOVINĚ 18. STOLETÍ⁴
perokresba od neznámého autora

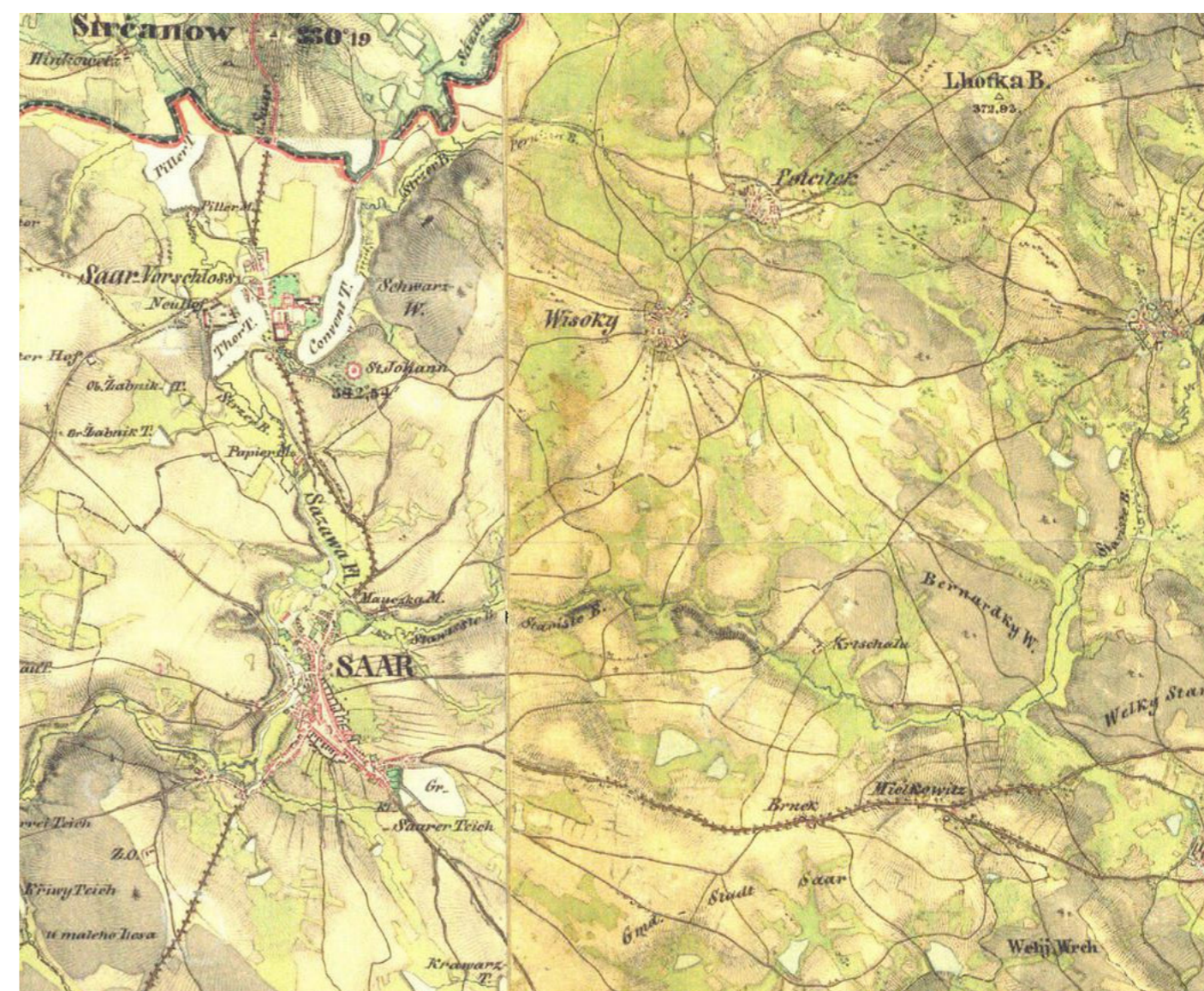
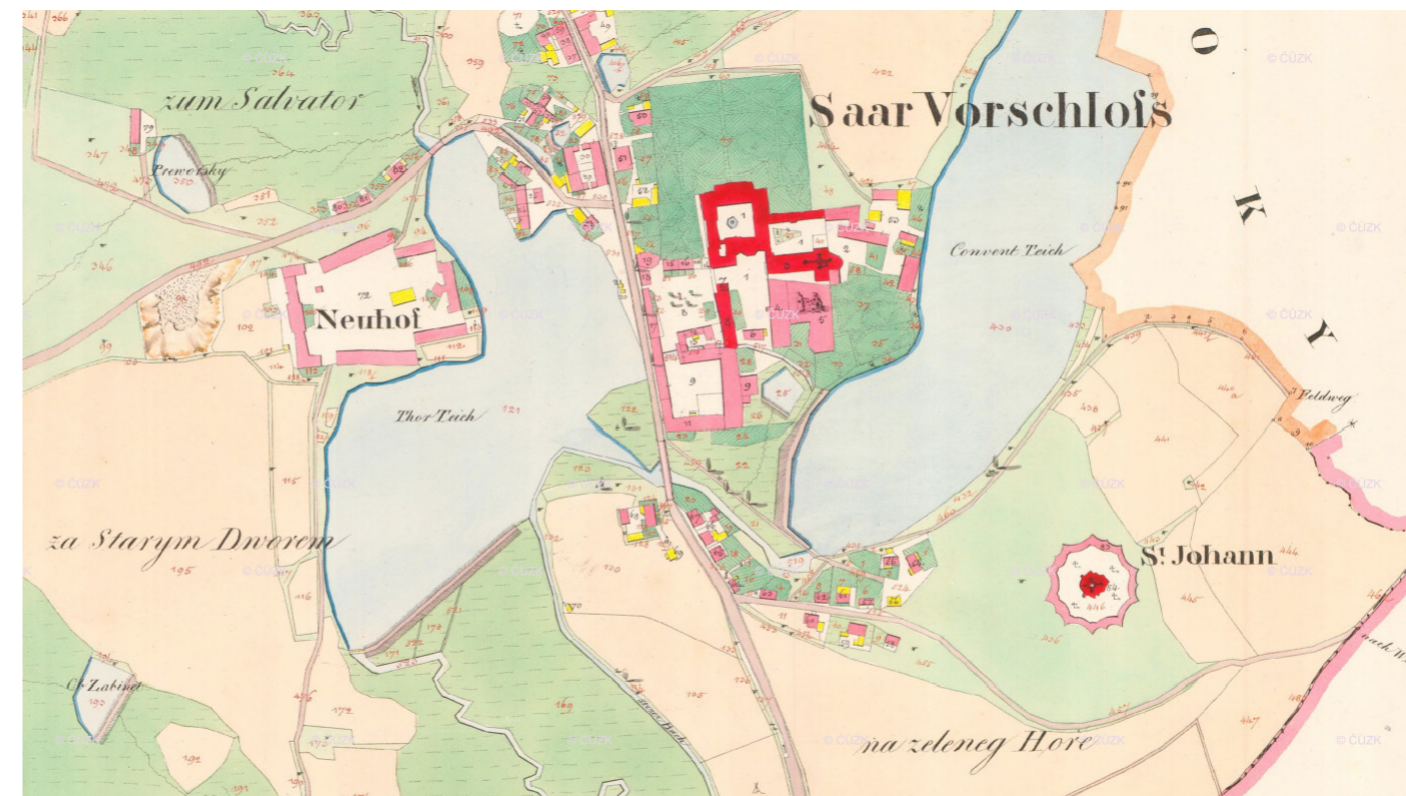
³ LOPAUŘ Miloslav, Jana FUKSOVÁ, Stanislav MIKULE a Silvie JAGOŠOVÁ. Žďárský uličník II/1 Zámek Žďár. Havlíčkův Brod, 2017. ISBN 978-80-270-2804-7, str. 10

⁴ [https://cs.wikipedia.org/wiki/%C5%BD%C4%8F%C3%A1r_nad_S%C3%A1zavou_\(kl%C3%A1ter\)#/media/File:Zdar_nad_sazavou05.jpg](https://cs.wikipedia.org/wiki/%C5%BD%C4%8F%C3%A1r_nad_S%C3%A1zavou_(kl%C3%A1ter)#/media/File:Zdar_nad_sazavou05.jpg)

2. VOJENSKÉ (FRANTIŠKOVO) MAPOVÁNÍ 1836-1852⁵

Poutní kostel sv. Jana Nepomuckého byl dostaven v roce 1722. Jak je ze všech přiložených map patrné, poutní místo bylo situováno na kopec původně zvaný Černý les, který byl v souvislosti se stavbou poutního místa přejmenován na Zelenou horu, symbolicky odkazující k místu působení světce, jemuž je kostel zasvěcen. Toto místo mělo být dle záměru stavebníka opata Václava Vejmluvy krajinou dominantou symbolizující nový Žďár. Tento příklad kultivace barokní krajiny je dodnes orientačním bodem viditelným z mnoha hlavních tahů (Ždírec, Nové Město na Moravě) mířící ke Žďáru.

Pro celé situování poutního kostela je důležitá i blízkost k cisterciáckému klášteru. Hlavní přístupová trasa je vedena od kláštera přes kamenný barokní most a dnešní ulici Sychrova směrem na Vysoké, nebo pěšky přes hráz Konventského rybníka. Zajímavé je, že i v současné době jsou tyto cesty zachovány a celá situace funguje tak jako před téměř 300 lety.

⁵ http://oldmaps.geolab.cz/map_root.pl?lang=cs&map_root=2vm

⁶ http://oldmaps.geolab.cz/map_root.pl?lang=cs&map_root=2vm

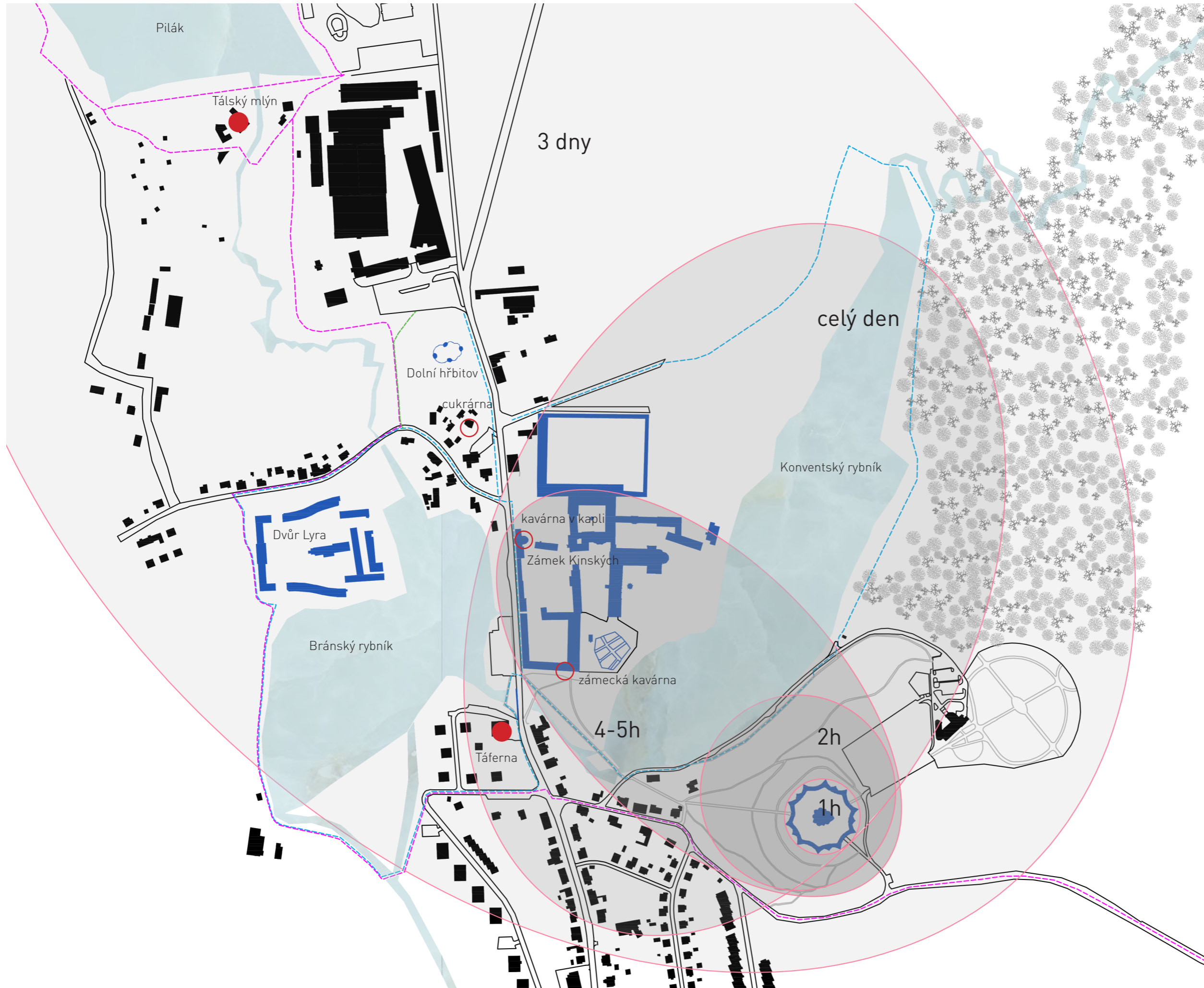
3. VOJENSKÉ (FRANTIŠKO-JOSEFSKÉ) MAPOVÁNÍ 1876 - 1878⁷POHLEDNICE Z ROKU 1850⁹PODOBA KLÁŠTERA Z ROKU 1880 - 1890⁸

- 21 kostel sv. Jana Nepomuckého
- 22 borovina
- 23 Táferna (hostinec)
- 24 obecní úřad a chudobinec

POHLEDNICE, POČÁTEK 20. STOLETÍ¹⁰⁷ http://oldmaps.geolab.cz/map_root.pl?lang=cs&map_root=2vm⁸ LOPAUR Miloslav, Jana FUKSOVÁ, Stanislav MIKULE a Silvie JAGOŠOVÁ. Žďárský uličník II/1 Zámek Žďár. Havlíčkův Brod, 2017. ISBN 978-80-270-2804-7, str. 16⁹ <https://mapy.mzk.cz/ostatni-sbirky-v-mzk/schramova-sbirka/veduty/zdar%20nad%20sazavou/>¹⁰ <https://mapy.mzk.cz/ostatni-sbirky-v-mzk/schramova-sbirka/veduty/zdar%20nad%20sazavou/>

STATISTIKY

Návštěvnost poutního kostela stoupá, už několik let se pohybuje okolo 30 000 návštěvníků za rok. Vzhledem k probíhající opravě omítek a interiéru kostela bude v letošní sezóně 2019 omezen provoz a počítá se s nižší návštěvností. Předpokládá se, že po ukončení oprav, v roce 2020, návštěvnost prudce stoupne, vzhledem k předpokládané medializaci obnovené památky.

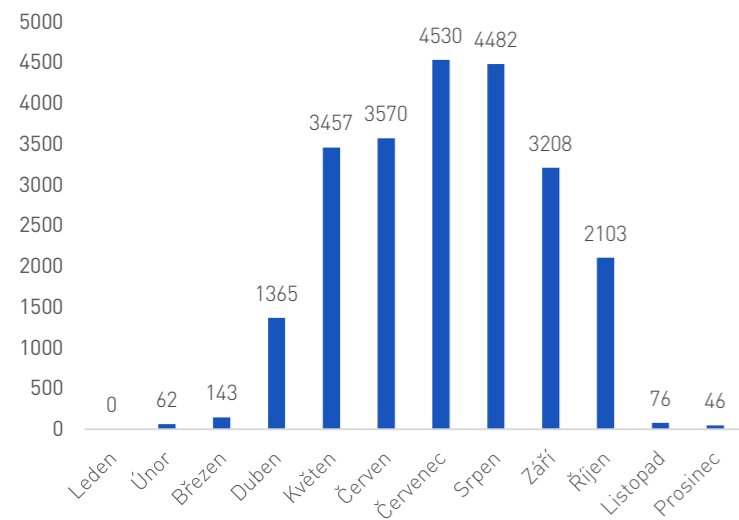
- 1 HODINA**
  - návštěva památky UNESCO
- 2 HODINY**
  - návštěva památky UNESCO
  - procházka blízkého okolí
  - návštěva areálu zámku (procházka po nádvořích)
- 4-5 HODIN**
  - návštěva památky UNESCO
  - areál zámku - Muzeum nové generace/prohlídka zámku
  - oběd/večeře v penzionu Táferna
- CELÝ DEN**
  - návštěva památky UNESCO
  - areál zámku - Muzeum nové generace/prohlídka zámku
  - naučná stezka okolo Konventského rybníku
  - oběd v penzionu Táferna nebo v hotelu Tálský mlýn
- 3 DNY**
  - návštěva památky UNESCO
  - areál zámku - Muzeum nové generace a prohlídka zámku
  - naučná stezka okolo Konventského rybníku
  - naučná stezka okolo Bránského rybníku
  - oběd v penzionu Táferna nebo v hotelu Tálský mlýn
  - cyklostezky - výlet na kole
  - rekreační areál Pilák
  - výlet do bližšího okolí - Velké Dářko, skála Tisůvka, Žákova hora,...

- památky
- kavárna, cukrárna
- restaurace
- naučná stezka
- cyklostezka

NÁVŠTĚVNOST POUTNÍHO KOSTELA - JEDNOTLIVÉ ROKY

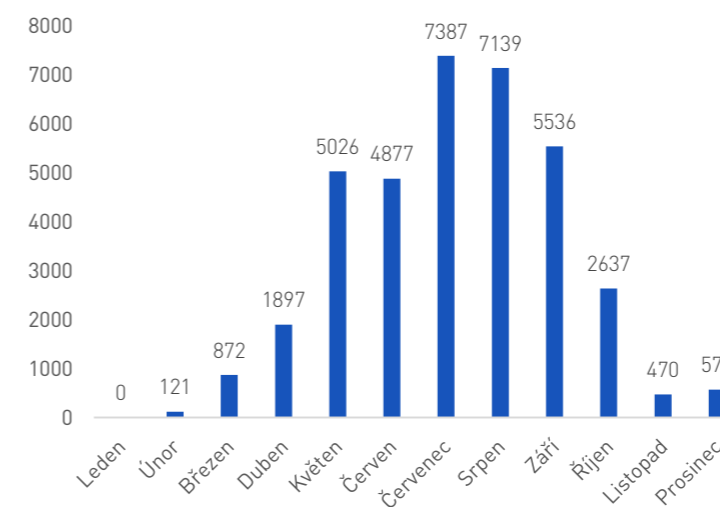
2013

Poutní kostel, byl ve správě NPÚ. Data nejsou tak podrobná, je pouze přesně zaznamenáno kolik lidí prošlo přes pokladní systém. Nemáme údaje o akcích a návštěvnících, kteří prošli bez placení.

CELKEM PLATÍCÍCH NÁVŠTĚVNÍKŮ: 23 042

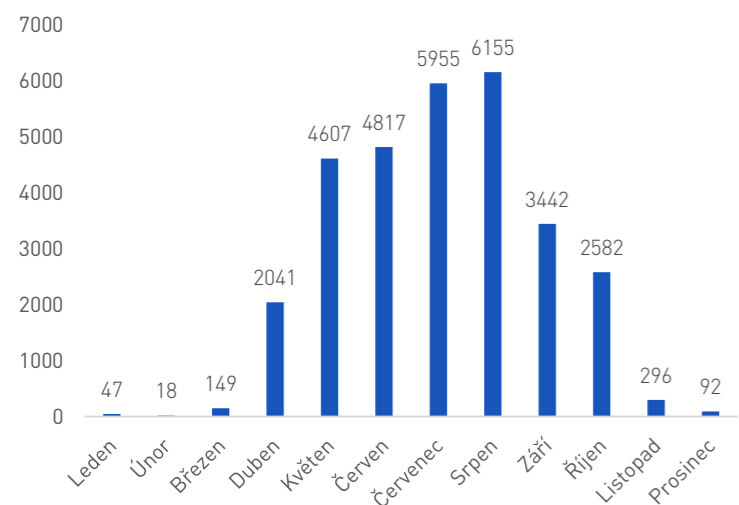
2016

březen: 27.3. mezi 14 - 16 hodinou otevřeno zdarma - 300 osob
 duben: 24.4. mezi 14 - 17 hodinou otevřeno zdarma - přivezli nové zvony - 500 osob
 červen: 10.6. Noc kostelů - 250 osob
 srpen: 27.8. Diecézní pouť rodin - 109 osob
 prosinec: 25.12. - volný vstup 300 osob
 26. 12 - volný vstup 600 osob

CELKEM NÁVŠTĚVNÍKŮ: 38 592
 CELKEM PLATÍCÍCH NÁVŠTĚVNÍKŮ: 36 533

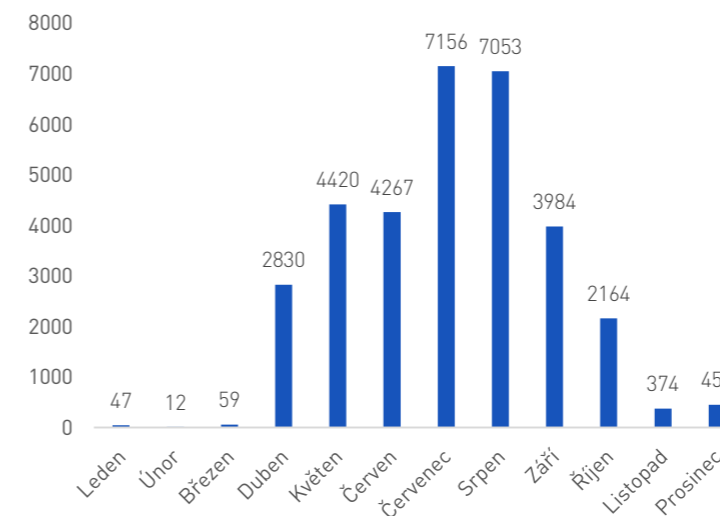
2014

Poutní kostel je ve správě Římskokatolické farnosti Žďár nad Sázavou II. Stoupla návštěvnost z řad věřících a také díky značné medializaci problematiky restitucí církevních památek. Takže lze předpokládat, že mnozí se díky médiím dozvěděli i o této památce, kterou pak navštívili.

CELKEM PLATÍCÍCH NÁVŠTĚVNÍKŮ: 30 201

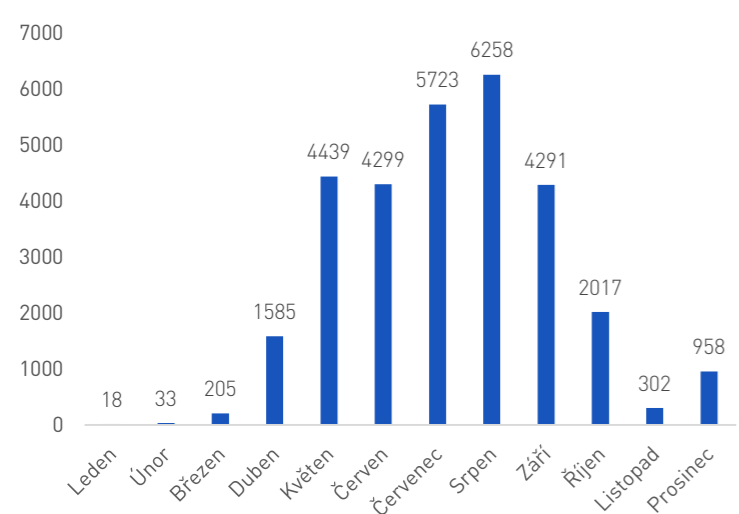
2017

září: 8.9. Santiniho barokní slavnosti, vstup zdarma - 350 osob

CELKEM NÁVŠTĚVNÍKŮ: 33 170
 CELKEM PLATÍCÍCH NÁVŠTĚVNÍKŮ: 32 820

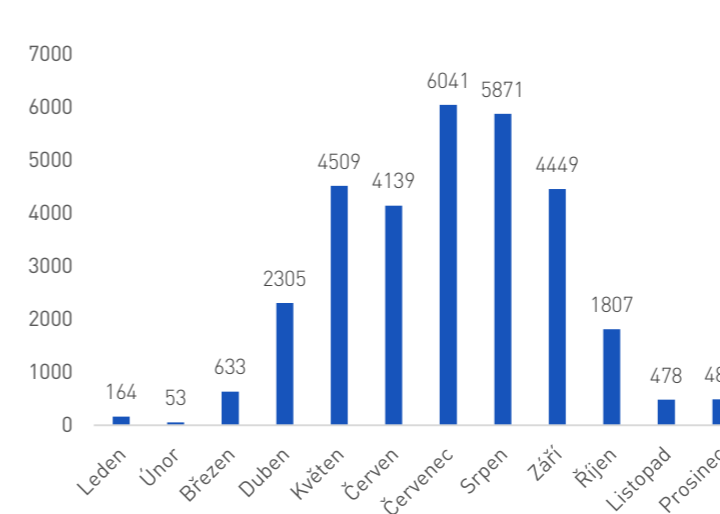
2015

květen: 17.5. pouť - cca 1 000 návštěvníků
 říjen: 22.10. koncert 200 osob

CELKEM NÁVŠTĚVNÍKŮ: 32 255 - 32 755
 CELKEM PLATÍCÍCH NÁVŠTĚVNÍKŮ: 31 055

2018

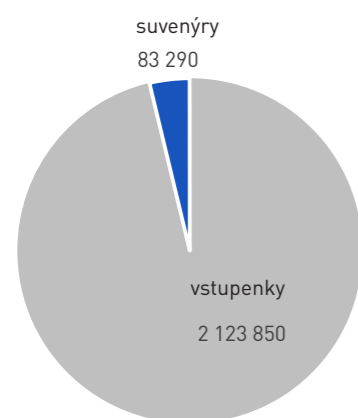

květen: 8.5. Krojovaná pouť - cca 1 000 návštěvníků
 srpen: 21.8. konference Putování za Santinim - 50 osob
 29.8. vernisáž květinové výstavy - 500 osob

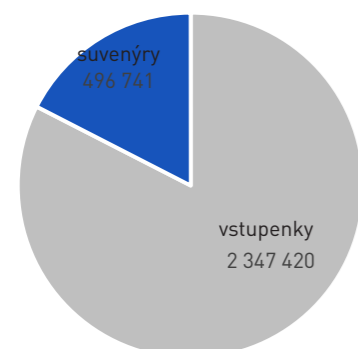
pozn.: vzhledem k probíhajícím opravám, které často omezují provoz se návštěvnost snížila

CELKEM NÁVŠTĚVNÍKŮ: 32 487
 CELKEM PLATÍCÍCH NÁVŠTĚVNÍKŮ: 30 937

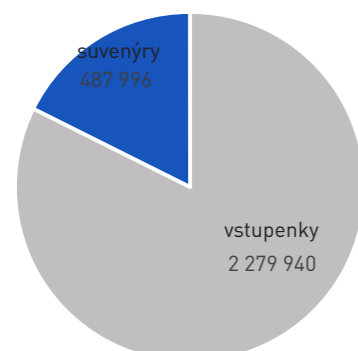
TRŽBY
2015

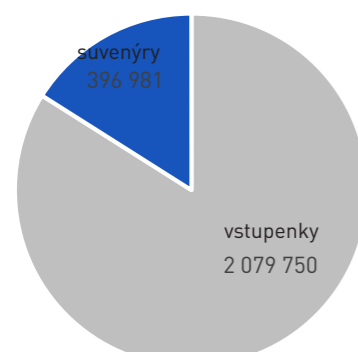
2016

2017

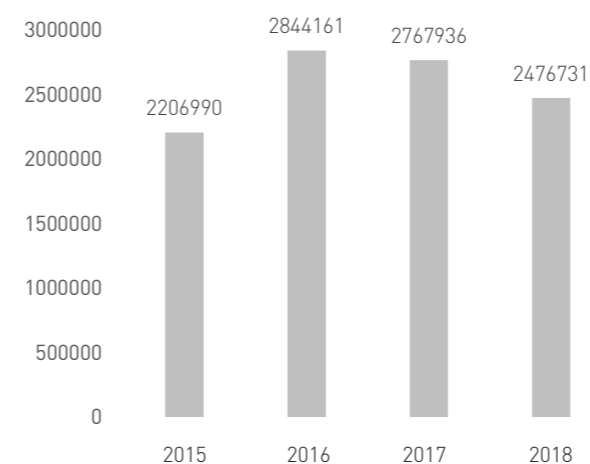

2018

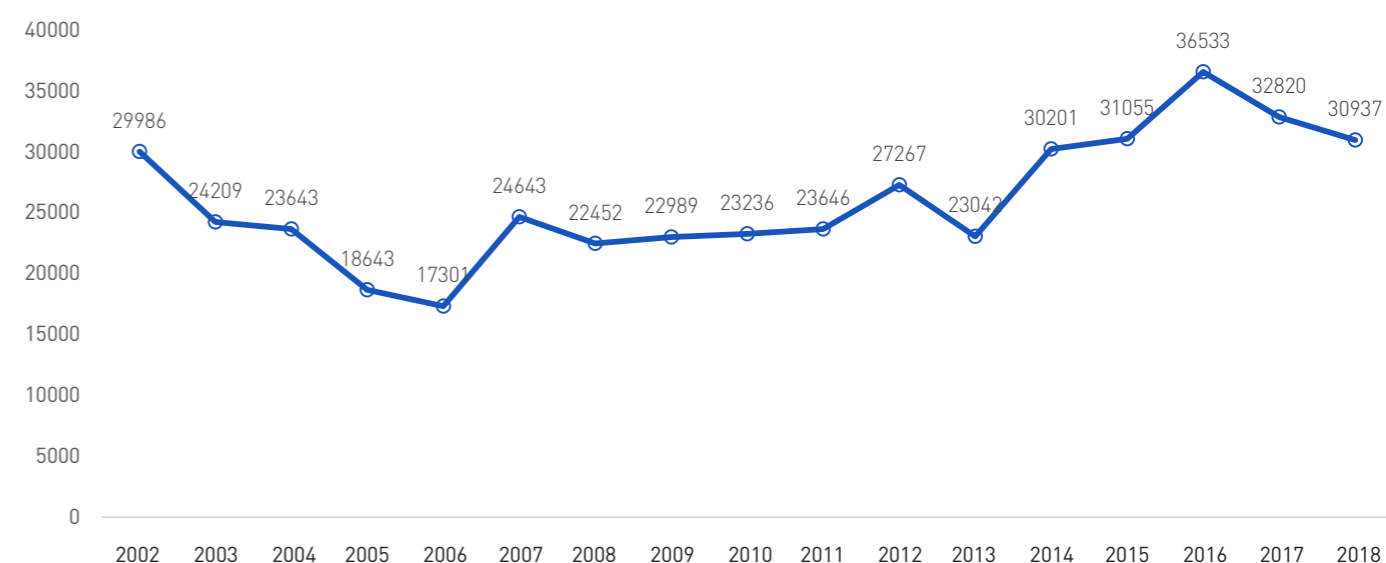

TRŽBY, NÁVŠTĚVNOST, STUDIE PROVEDITELNOSTI

SOUČASNÝ VÝVOJ VÝDĚLKU Z PRODEJE VSTUPENEK A SUVENÝRŮ

NÁVŠTĚVNOST POUTNÍHO KOSTELA SV. JANA NEPOMUCKÉHO NA ZELENÉ HOŘE

STUDIE PROVEDITELNOSTI

	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
celkové provozní náklady	1062000	1281800	1140800	1227400	1231400	1319000	1321000
celkové provozní výnosy	3180000	3413000	3416000	3418000	3419000	3558000	3558000
zisk	2118000	2131200	2275200	2190600	2187600	2239000	2237000
předpoklad počtu platících návštěvníků	36500	37000	37000	37000	37000	37500	37500

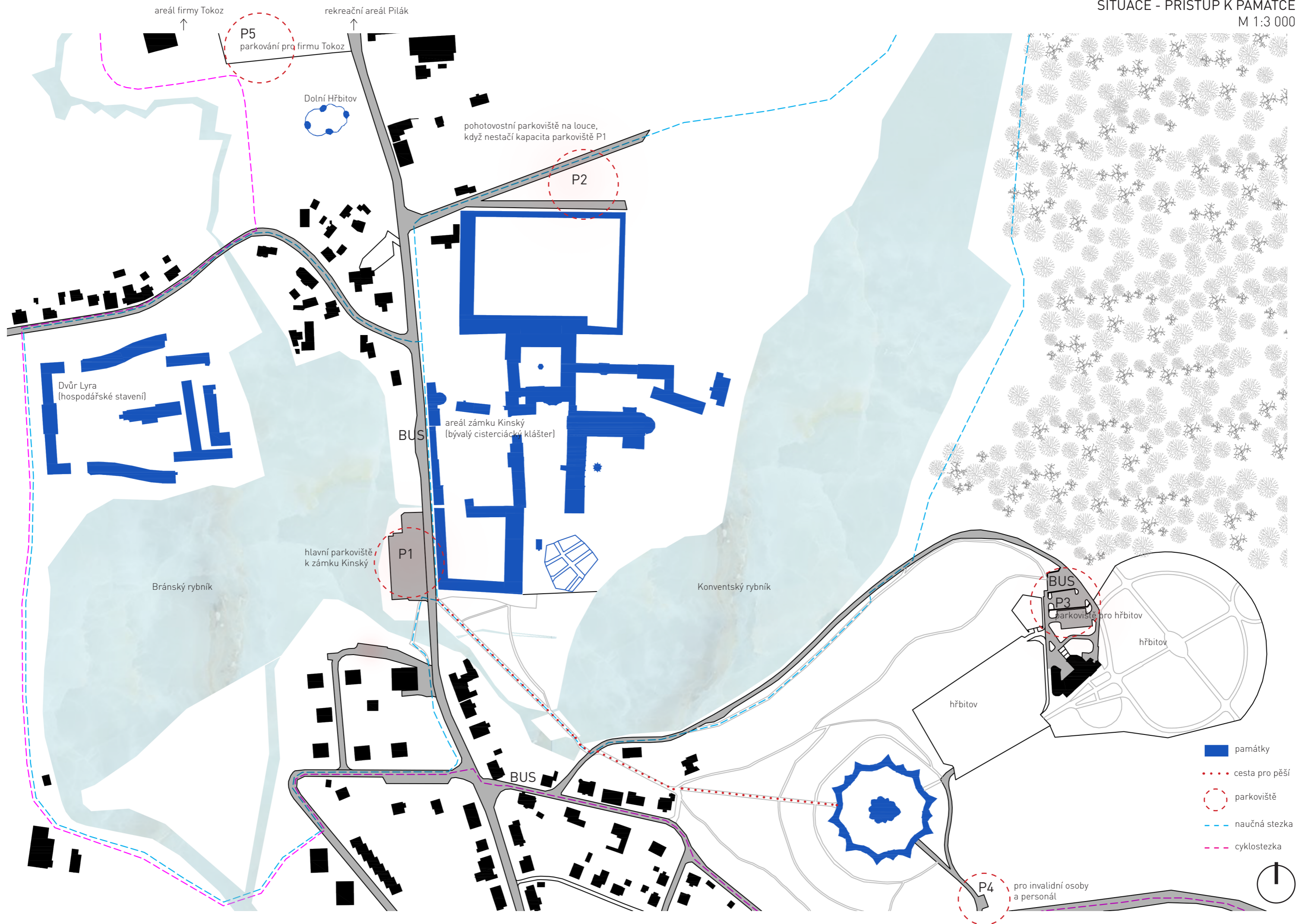
PŘEDPOKLAD: čistý zisk 2mil. korun
 x nutnost průběžného financování oprav 500 000 Kč ročně
 předpokládané finance na úvěr 1,5mil. korun
 stabilní počet turistů, předpokládaný nárůst na 37 000 platících návštěvníků ročně

MOŽNOST ÚVĚRU:
 do výše 25 000 000 Kč
 měsíční splátka: 105 000 Kč
 doba splácení: 14 let

PROVOZ

Současný stav je zcela nevyhovující. Zázemí pro turisty neexistuje, prodej vstupenek probíhá přímo v kostele, což je vzhledem k faktu, že se jedná o vysvěcený kostel neetické. Možnost koupit si vstupenku je 15 minut před začátkem prohlídky. Turisté se nemají kde informovat a mnohdy narušují průběh prohlídky, mši, svatební nebo smuteční obřad. Personál obývá malou místnost, která funguje jako kancelář kastelánky. Nejbližší toalety se nacházejí v obřadní síni na hřbitověv docházkové vzdálenosti cca 300 m.

areál firmy Tokoz

rekreační areál Pilák

P5
parkování pro firmu Tokoz

Dolní Hřbitov

pohotovostní parkoviště na louce,
když nestačí kapacita parkoviště P1

P2

Dvůr Lyrá
(hospodářské stavení)

BUS

areál zámku Kinský
(bývalý cisterciácký klášter)

hlavní parkoviště
k zámku Kinský

P1

Konventský rybník

BUS

P3
parkoviště pro hřbitov

hřbitov

Bránský rybník

hřbitov

BUS

P4

pro invalidní osoby
a personál

- památky
- ⋯ cesta pro pěší
- parkoviště
- - - naučná stezka
- - - cyklostezka

SOUČASNÝ PROVOZ

PŘÍSTUP

Lokalita je velmi turistický atraktivní, nejenom, že zde nalezneme historické památky, kulturní vyžití, ale i sportovní vyžití. V okolí se nachází síť cyklostezek, v zimě lyžařských běžeckých tras. Nedaleko se nalézá i rekreační areál Pilák a rybník Velké Dářko. Areál zámku Kinských nabízí prohlídkové okruhy a muzeum Nové generace s interaktivní výstavou o historii kláštera.

V okolí se také nachází řada dalších staveb od architekta Jana Blažeje Santiniho- Aichla, jako je dvůr Lyra, Dolní hřbitov, prelatura v areálu zámku a úpravy kostela Nanebevzetí Pany Marie rovněž v areálu zámku. Všechna tato místa jsou pro mnohé velmi atraktivní a těší se bohaté návštěvnosti, ale největším lákadlem pro turisty stále je poutní kostel sv. Jana Nepomuckého.

- autem: parkoviště P1 u zámku Kinský

- autobus - linka MHD: zastávka u zámku Kinských nebo u hřbitova (linky jezdí jednou za hodinu, přímá návaznost na vlakové spojení, vlakové a autobusové nádraží se nachází vedle sebe ve Žďáře nad Sázavou, avšak 2 km od poutního kostela)

- autobusový zájezd: neexistují plochy pro parkování autobusů, autobus návštěvníky vyloží a musí odjet

- kolo: v okolí se nachází cyklostezka vedoucí kolem Bránského rybníka a také po silnici směr Vysoké, která vede okolo poutního kostela

- pěšky: od parkoviště P1 vede přes hráz pěší cesta ke schodům vedoucí ke kostelu sv. Jana Nepomuckého

- invalidní osoby: příjezd až k poutnímu kostelu, zde jsou vyhrazená místa (P4)

OTEVÍRACÍ DOBA		
duben	SO, NE, svátky	9-17 (poslední prohlídka v 16)
květen - září	PO - NE, svátky	9-17 (poslední prohlídka v 16)
říjen	SO, NE, svátky	9-17 (poslední prohlídka v 16)
listopad - prosinec	zavřeno	zavřeno
*poslední prohlídka v sobotu v 15, z důvodů mše		

PRODEJ VSTUPENEK

Prodej vstupenek probíhá vždy 15 minut před začátkem prohlídky. Pokladna je umístěna přímo v prostorách kostela. Z důvodu probíhající komentované prohlídky je pokladna uzavřena a otevírá se až po skončení prohlídky. Tento stav s sebou přináší mnohá úskalí počínaje netrpělivými turisty, kteří ruší průběh prohlídky a další velkou částí, která si to rozmyslí a na prohlídku ani nejde.

Většina turistů dorazí neohlášeně, ale vzhledem k častým církevním akcím a obsazenému provozu se mnohdy stává, že nemohou jít na prohlídku. Proto je na stránkách napsáno, že je doporučeno se rezervovat. Větší skupiny a zájezdy se musí rezervovat.

PRODEJ SUVENÝRŮ

Prodej suvenýrů probíhá společně s prodejem vstupenek.

PROHLÍDKA	
délka:	45minut
začátek:	vždy v každou celou hodinu
minimum:	4 osoby
maximum:	60 osob
jazyky:	čeština, pro objednané skupiny angličtina a němčina

TOALETY

Toalety se nenacházejí v areálu památky. Turisté musejí chodit na nedaleký hřbitov do obřadní síně. Taktéž se zde nenachází ani toalety pro personál, ti také musejí docházet do obřadní síně.

--	--

ZÁZEMÍ PRO PERSONÁL

Zázemí pro personál téměř neexistuje. Hygienické zázemí, kuchyňka a denní místnost zde není. Kastelánka a průvodci mají k dispozici malou komoru, která slouží jako kancelář kastelánky a průvodci si zde mohou uvařit čaj a sníst jídlo, které si s sebou přinesli. Podmínky jsou zde opravdu stísněné a velmi nevyhovující.

NEVÝHODY SOUČASNÉHO ŘEŠENÍ

ŠPATNÁ DOPRAVNÍ SITUACE

- velké parkovací plochy, vyhrazené pro návštěvníky se nachází v okolí zámku Kinských. Hlavní parkoviště (P1) se nachází za barokním mostem u Bránského rybníka. Toto parkoviště ovšem není určeno pro autobusy a jeho kapacita v letních měsících nebo při církevních akcích naprosto nedostačuje, Proto vzniklo parkoviště P2, které se nachází za areálem zámku. Nevýhodou tohoto parkoviště je, že je to pouze neupravená louka. Místní obyvatelé využívají menší parkoviště jako u nedaleké cukrárny, parkovací plochy v bočních ulicích, u firmy Tokoz a nebo u hostince Táferny. Avšak toto jsou vždy nouzová řešení.

- parkoviště P1 nemá plochy pro parkování autobusů

- autobusy by měly přijet k poutnímu kostelu, tam návštěvníky vysadit a autobus by měl odjet. Problémy nastávají ve chvíli, kdy autobusy zůstanou stát na příjezdové komunikaci, která slouží pro osobní auta a zejména pro zemědělské stroje.

- neexistuje parkoviště přímo pro poutní kostel

--	--

--	--

--	--

--	--

--	--

--	--

--	--

--	--

--	--

--	--

--	--

--	--

--	--

--	--

PRODEJ VSTUPENEK V PROSTORÁCH KOSTELA

- stísněné

- překrývání provozu s komentovanou prohlídkou

--	--

--	--

--	--

--	--

--	--

--	--

--	--

--	--

--	--

--	--

--	--

--	--

--	--

--	--

--	--

--	--

--	--

--	--

--	--

--	--

--	--

--	--

--	--

PROHLÁŠENÍ KASTELÁNKY

PROBLÉMY ZPŮSOBENÉ CHYBĚJÍCÍM INFORMAČNÍM CENTREM

Chybějící infocentrum zásadně ovlivňuje návštěvnost poutního kostela, a to v negativním směru. Problémů, které chybějící zázemí způsobuje je hned několik.

V současnosti probíhá prodej vstupenek a suvenýrů přímo v kostele. Prohlídky fungují tak, že na začátku průvodce projde za cca 20 minut venkovní část, a cca 25 minut stráví se skupinou přímo v kostele. **V době kdy část prohlídky probíhá v kostele, musí být pokladna uzavřena.** Vždy jsme tedy nuceni po prohlídce otevřít kostel pro prodej dalších vstupenek. Tím pádem jsme schopni provést pouze **1 skupinu za hodinu**. V případě, že by se pokladna nemusela otvírat a prodej by se odehrával na jiném místě, bylo by možné uspořádat 2 prohlídky během hodiny. Kvůli tomu, že máme pouze 1 prohlídku za hodinu, přicházíme o návštěvníky, kteří nejsou ochotni nebo nemohou počkat hodinu na začátek další prohlídky. Největší problém je při vyčerpání kapacity na prohlídku, nebo když máme zahraniční výpravu a výklad je veden v jiném jazyce, tím se interval mezi českými prohlídkami zvýší až na dvě hodiny. **Navíc je tu opět palčivá otázka prodeje – obchodu přímo v kostele. Není to vhodné z duchovního hlediska a návštěvníci se na nás často kvůli tomu i obojují.**

S tím souvisí i problematika prodeje suvenýrů. Suvenýry dnes k turistice neodmyslitelně patří. Návštěvníkům se snažíme poskytnout alespoň základní servis. Prodej v kostele nás, ale omezuje co do množství sortimentu. Nabízený sortiment je u nás omezen, protože nemáme dostatečný prostor pro skladování zásob a pro samotné vystavení nabízeného zboží. Proto prodáváme opravdu pouze základní sběratelské předměty (např. turistické vizitky, turistické známky, pohledy).

Kvůli chybějícímu turistickému centru nemůžeme, návštěvníkům podávat během dne dostatečné informace. Např. jeli v kostele během dne svatba, pokladna je v tu dobu uzavřena a návštěvník se nemá kde informovat o možnosti další komentované prohlídky. **Všechno co potřebuje návštěvník vědět v době, kdy je pokladna uzavřena, řešíme pomocí cedulek a šipek, což mnohdy doslova hyzdí objekt.**

Jediné **zázemí, které tu průvodci během dne mají, je místnost o rozměrech cca 4x2 m**, která zároveň slouží částečně i jako sklad suvenýrů a studovna. Vodu si v letních měsících mohou načepovat z kohoutku na hřbitově. V zimě si musí vodu donášet. Možnost umýt si ruce teplou vodou tu ani nemají. **Jedinou hygienou je jim studená voda na hřbitově nebo vlhčené ubrousky.**

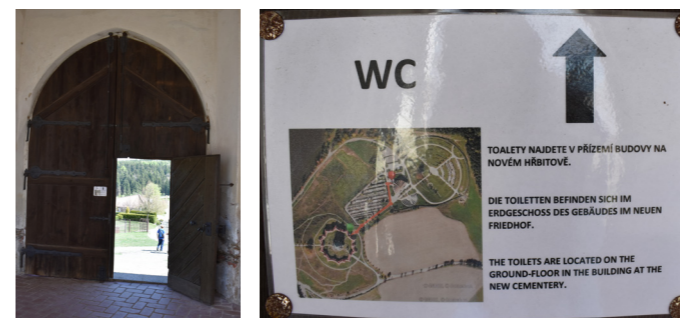
S hygienou pak souvisí problém chybějících toalet. **Nejbližší toalety jsou cca 300 m pod kopcem na novém hřbitově.** Zde jsou umístěny veřejné toalety, které slouží především pro potřeby obřadní síně, ale i turistům a pak právě i průvodců. Jedinak vzdálenost je neodpovídající, především pro špatně mobilní seniory. Velký problém nastává ve chvíli, kdy se skupina turistů potká na toaletách s větším pohřbem. Kvůli vznikajícím frontám se pak stává, že objednaný zájezd nestihne dorazit na začátek prohlídky včas. Několikrát jsme dokonce řešili problém, kdy turisté svým hlasitým rozhovorem na toaletách, rušili dokonce průběh smutečního obřadu. Zároveň ty stejné toalety využívá personál poutního kostela. Opět vzdálenost je opravdu velká, máte-li jít tuto trasu několikrát denně. Rozhodně to není problém v lenosti, ale v nedostatku času. **V tomto případě odskočit si, znamená 10-15 minut.** Když se průvodce potká na toaletách se zájezdem, musí prosit, zda ho nepustí, aby dorazil včas na začátek další prohlídky.

Dalším problémem je **chybějící parkoviště**. Poutníci by měli přicházet na poutní místo pěšky, ale ne vždy jsou toho schopni. Nyní je přímo u kostela parkoviště pro 5 menších aut, a to je během sezony opravdu nedostatečné. Parkování pro autobusy zde není vůbec, a právě zájezdy seniorů využívají nejčastěji možnosti dojet až přímo nahoru. Autobus je zde může vyložit a buď musí kopec sejít nebo je musí opět přijet naložit, ale nemá prostor pro stání a dva autobusy se ani zde nevyhnou.

Bc. Michaela Kokojanová

FOTOGRAFIE SOUČASNÉHO ŘEŠENÍ ZÁZEMÍ ITC

Turisté jsou cedulkami u dveří informováni o cestě, kterou musejí vykonat, když potřebují na wc.

zázemí pro personál a kancelář kastelánky

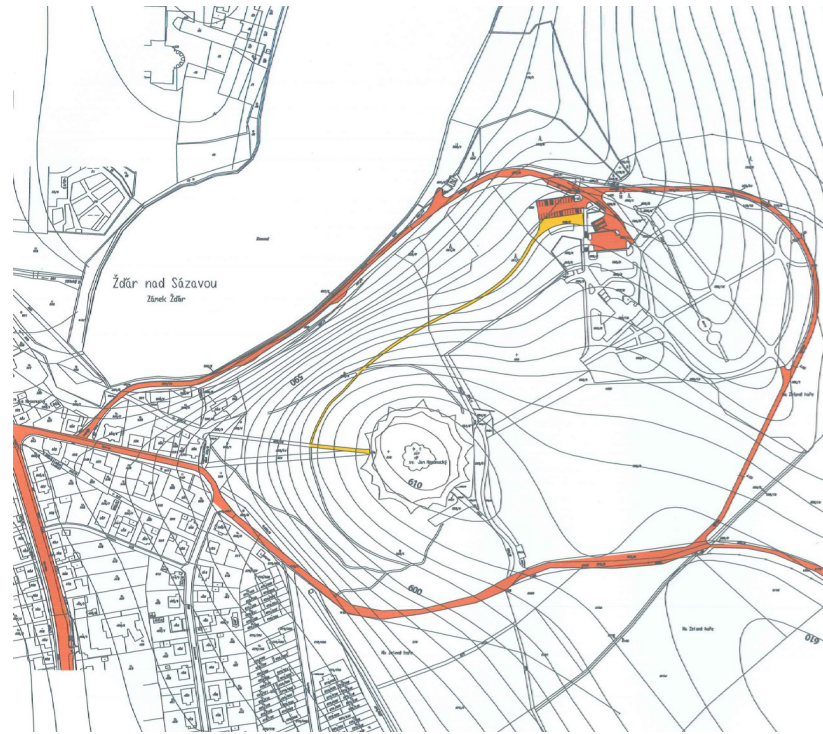
prodej vstupenek a suvenýrů

VZNIKLÉ STUDIE

V minulých letech ještě pod vedením NPÚ byly zpracovávány studie, které analyzovaly vhodnost umístění informačního centra a parkoviště. V roce 2015, vznikla z iniciativy farnosti jako vlastníka poutního areálu studie na vybudování informačního centra. Tento projekt měl být financován z dotací EU, ale po upřesnění dotačních pravidel vztahujících se k podpoře památek UNESCO nebylo možné objekt informačního centra do dotační žádosti zařadit. S ohledem na podmínky památkové péče, určující charakter a umístění takového objektu, je nad možností vlastníka památky financovat tak náročnou stavbu z vlastních prostředků.

VZNIKLÉ VARIANTY ŘEŠENÍ ITC V ROCE 2007

Varianta 01
U této varianty je velmi náročný "obchvat" okolo hřbitova. Který měl zokružovat dopravu kolem poutního kostela. Zejména se snažil vyřešit problematiku autobusové dopravy. Protože u hřbitova je autobusová zastávka. Autobusy se v současné době otáčejí couváním. Což studie vyhodnotila jako rizikové vzhledem k zvýšenému pohybu turistů po parkovišti a okolí.

Varianta 02
Tento návrh umísťuje parkoviště na jižní stranu hřbitova. Tímto návrhem se ruší okružní silnice okolo hřbitova. V tomto návrhu se stává dominantní silnice pro obec Vysokou (červeně). Tato silnice je silnicí třetí třídy. V současné době využívána zejména zemědělskými stroji. V případě jejího využívání pro parkoviště a hlavní komunikaci k poutnímu kostelu, by musel být upraven její profil.

Státní památkový ústav v Brně si v roce 2007 nechal vypracovat studii umístění odstavných parkovacích ploch a turistického informačního centra. Studie se zabývá několika variantami. Dvě varianty studie vyhodnotil jako nejvhodnější, vzhledem k umístění parkovacích ploch a objektu informačního centra, které nepřekáží dálkovým pohledům a výhledům na památku.

Tyto varianty zůstaly jenom u studie. Od roku 2008 přebíral řízení a správu poutního kostela na Zelené hoře Národní památkový ústav se sídlem v Telči.

autoři projektu: Projekce zahradní, krajinná a GIS, s.r.o.
spolupráce: Ateliér Velehradský

VZNIKLÁ VARIANTA ŘEŠENÍ ITC V ROCE 2015

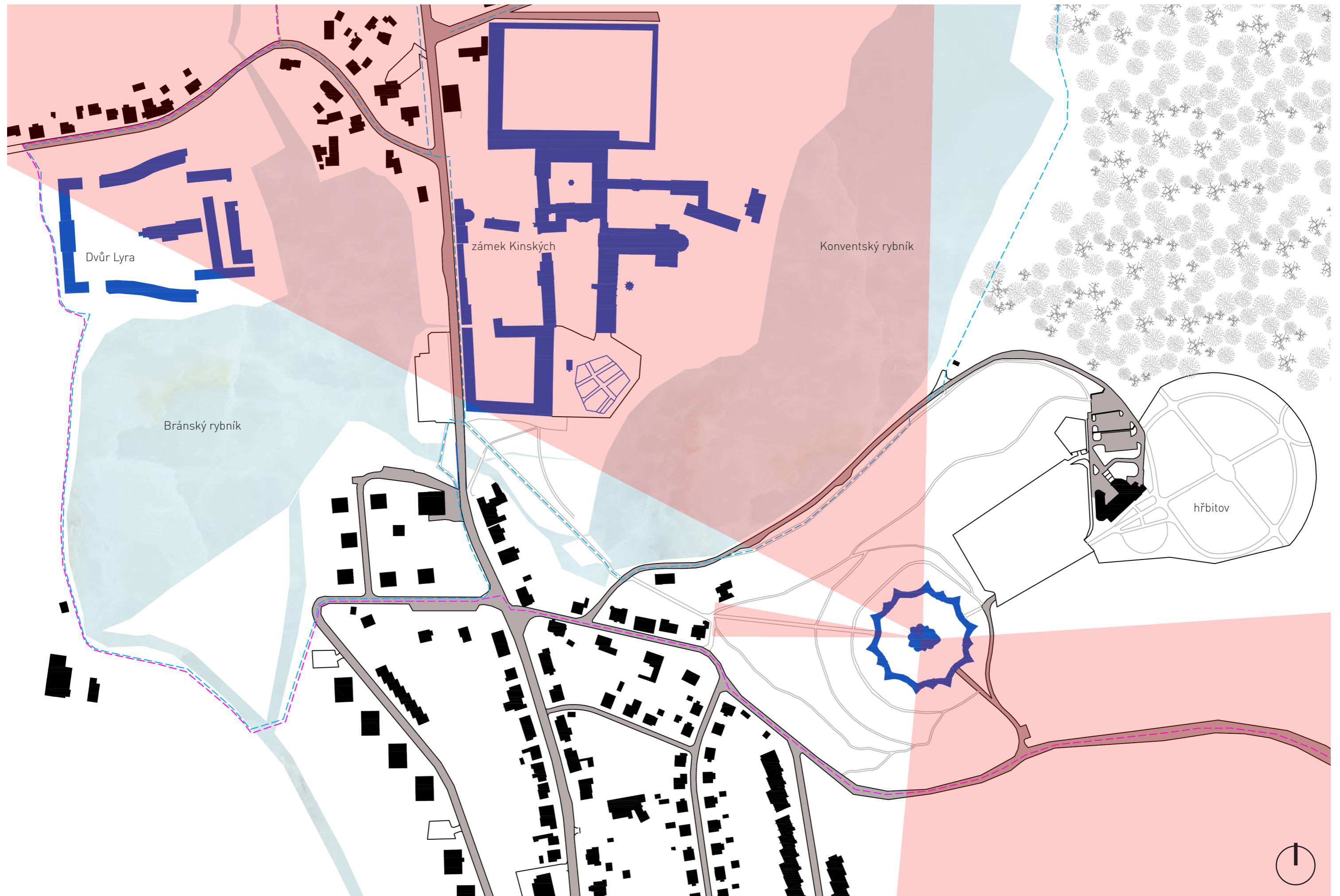

Varianta předpokládala využití finančních zdrojů z fondů Evropské unie. Konkrétně se jednalo o projekt IROP (integrováný regionální operační program), cíl 3.1, kolová výzva č. 13. Na začátku roku 2015 se vypracoval návrh informačního centra, který byl projednán i s odbory památkové péče a zástupci města Žďár nad Sázavou. Výhodou tohoto projektu bylo, že 95% z celkové ceny mělo být hrazeno právě z tohoto fondu. K zaplacení zbývajících 5% se zavázala farnost Žďár nad Sázavou II (odhadovaná hranice nákladů byla cca 5 mil. Kč). Bohužel, na podzim roku 2015 došlo k upřesnění podmínek financovatelnosti projektu IROP. Tento program podporoval pouze projekty realizované v samotné památce UNECSO, nikoli v jejím okolí. Proto se tento záměr nemohl uskutečnit, vzhledem k jeho finanční náročnosti. Dalším důvodem nerealizovatelnosti projektu je, že pozemek, na kterém by objekt stál se nachází ZPF 1. třídy ochrany ZPF a doposud neproběhla předpokládaná rebonitace půdy.

autor návrhu: Ing. arch. Martin Laštovička

VARIANTY UMÍSTĚNÍ

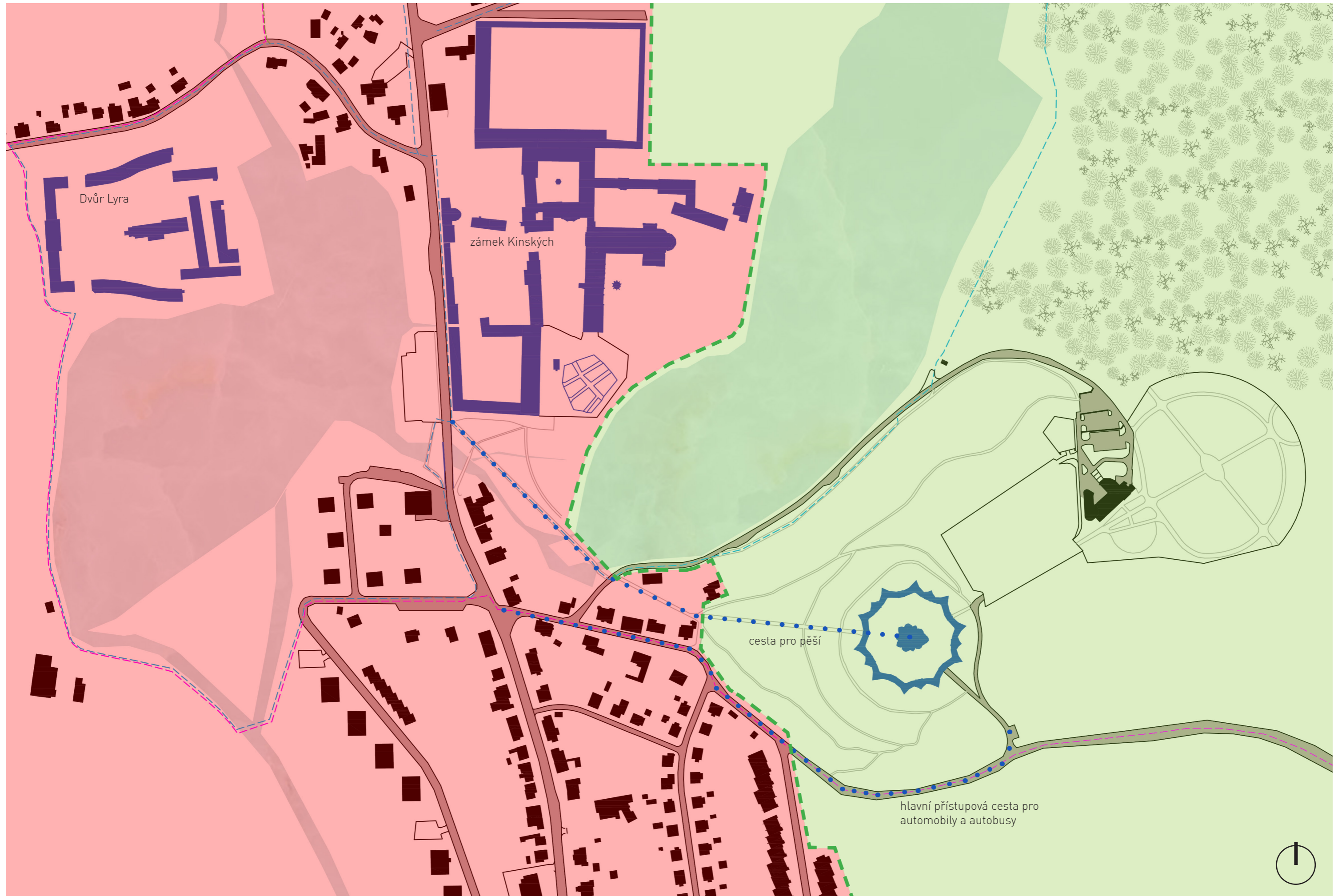
Důležitým faktorem pro umístění objektu v blízkosti památky jsou exponované pohledy. Dalším rozhodujícím faktorem je pěší dostupnost od zámku (bývalý klášter) a také navázání na ulici Sychrova, která slouží jako hlavní příjezdová cesta pro automobily a autobusy. Ohled je brán i na návaznost na technickou infrastrukturu a přehlednost celé situace pro návštěvníky.

MĚSTO

KRAJINA

Dvůr Lyra

zámek Kinských

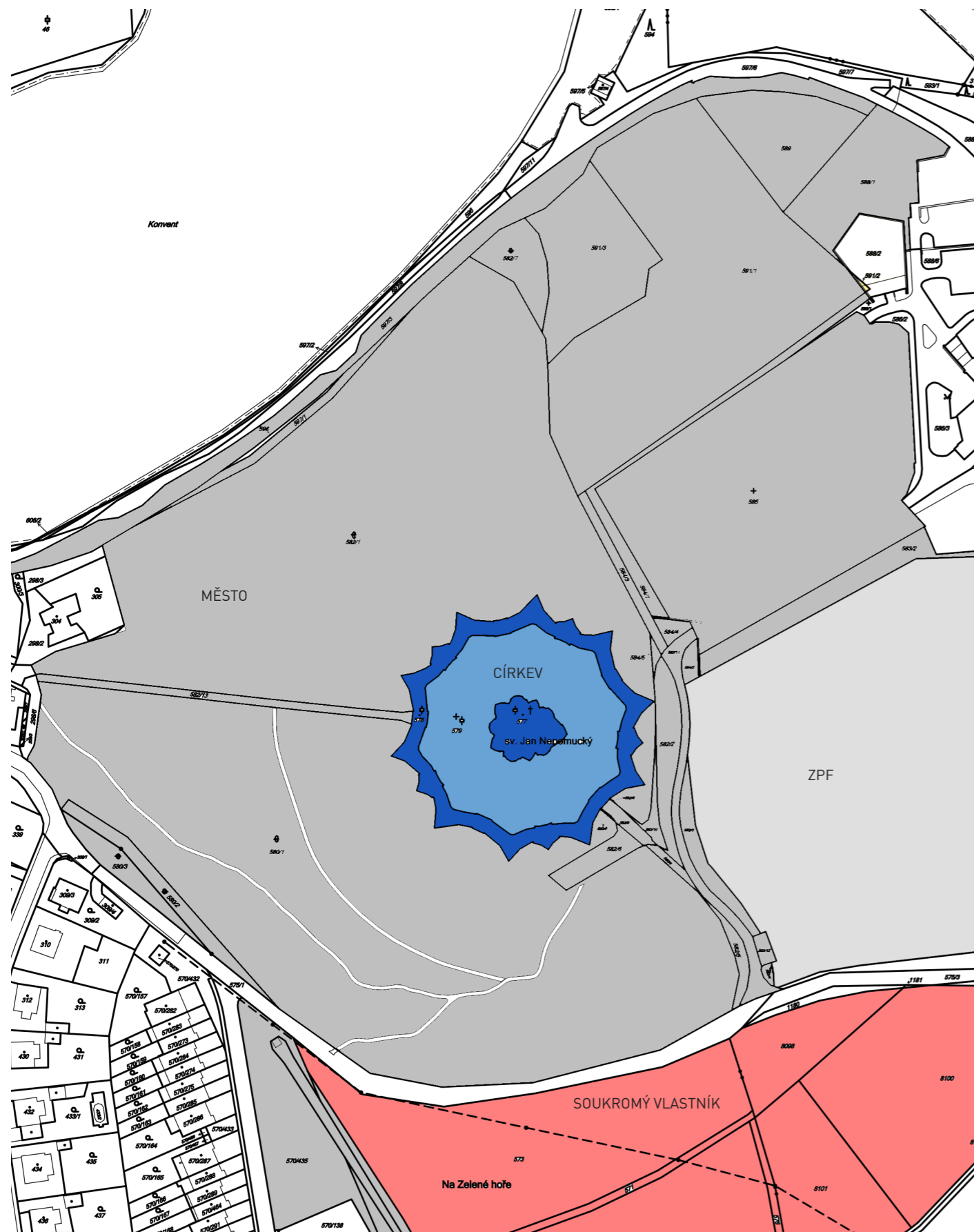
cesta pro pěší

hlavní přístupová cesta pro
automobily a autobusy

MĚSTO

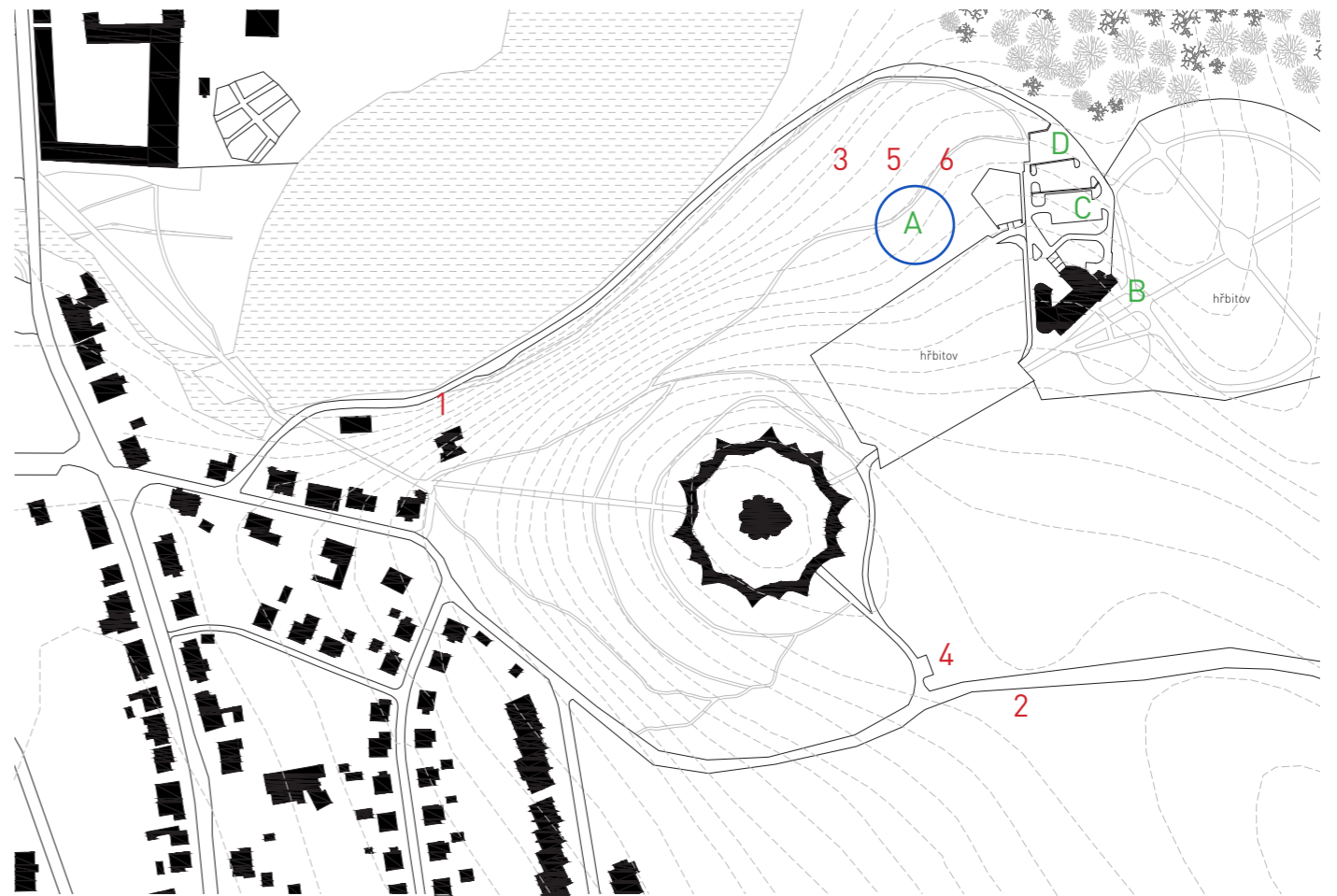
KRAJINA

CÍRKEV - vlastní poutní kostel sv. Jana Nepomuckého. V památce je zakázáno cokoli nového vybudovat nebo do ní nějak zasahovat. Římskokatolická farnost má tak svázané ruce a na svých pozemcích nemůže nic vybudovat, ačkoliv by chtěla a dokázala by získat i finanční prostředky.

MĚSTO - je vlastníkem všech okolních pozemků, na kterých by bylo možné vystavět ITC. Zastupitelstvo je ochotno jednat a případně uvolnit pozemek pro výstavbu ITC. Dále povolí připojení na technickou infrastrukturu a případně jí bude spolufinancovat.

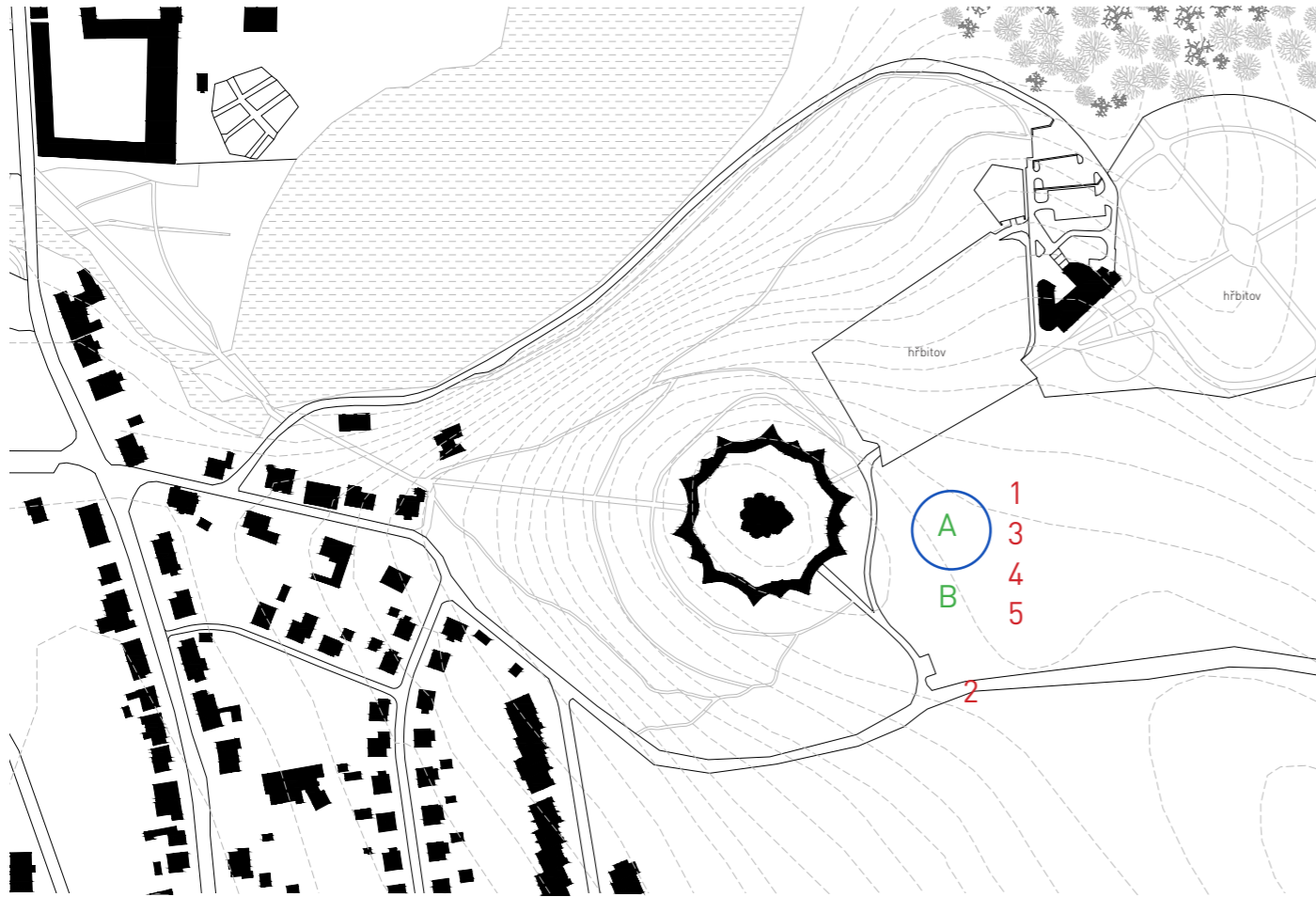

NEVÝHODY

- 1 - nedostatečný průjezd, 3m široká cesta, není ji kam zvětšit (řešení pomocí semaforu)
- 2 - silnice III. třídy směr na Vysoké, úzký profil silnice je obtížně sjezdný pro autobusy
- 3 - velká vzdálenost od informačního centra
- 4 - invalidní parkoviště by bylo velmi vzdálené od prodeje vstupenek, invalidní osoba by byla nucená si nejdříve zakoupit vstupenky a poté se přesunout na vyhrazené parkoviště
- 5 - místo není odnikud vidět, obtížný příjezd, nutnost informačního systému
- 6 - zacházka pro návštěvníky jdoucí od zámku

VÝHODY

- A - místo nepodléhá rozhledovým poměrům, nijak by nezasahovalo do kompozice památky
- B - napojení na infrastrukturu obřadní síně a hřbitova
- C - využití kapacitních míst parkoviště hřbitova, které je většinu času (mimo pohřeb) prázdné
- D - autobusová zastávka, využití současné situace a odstavné plochy pro autobusy

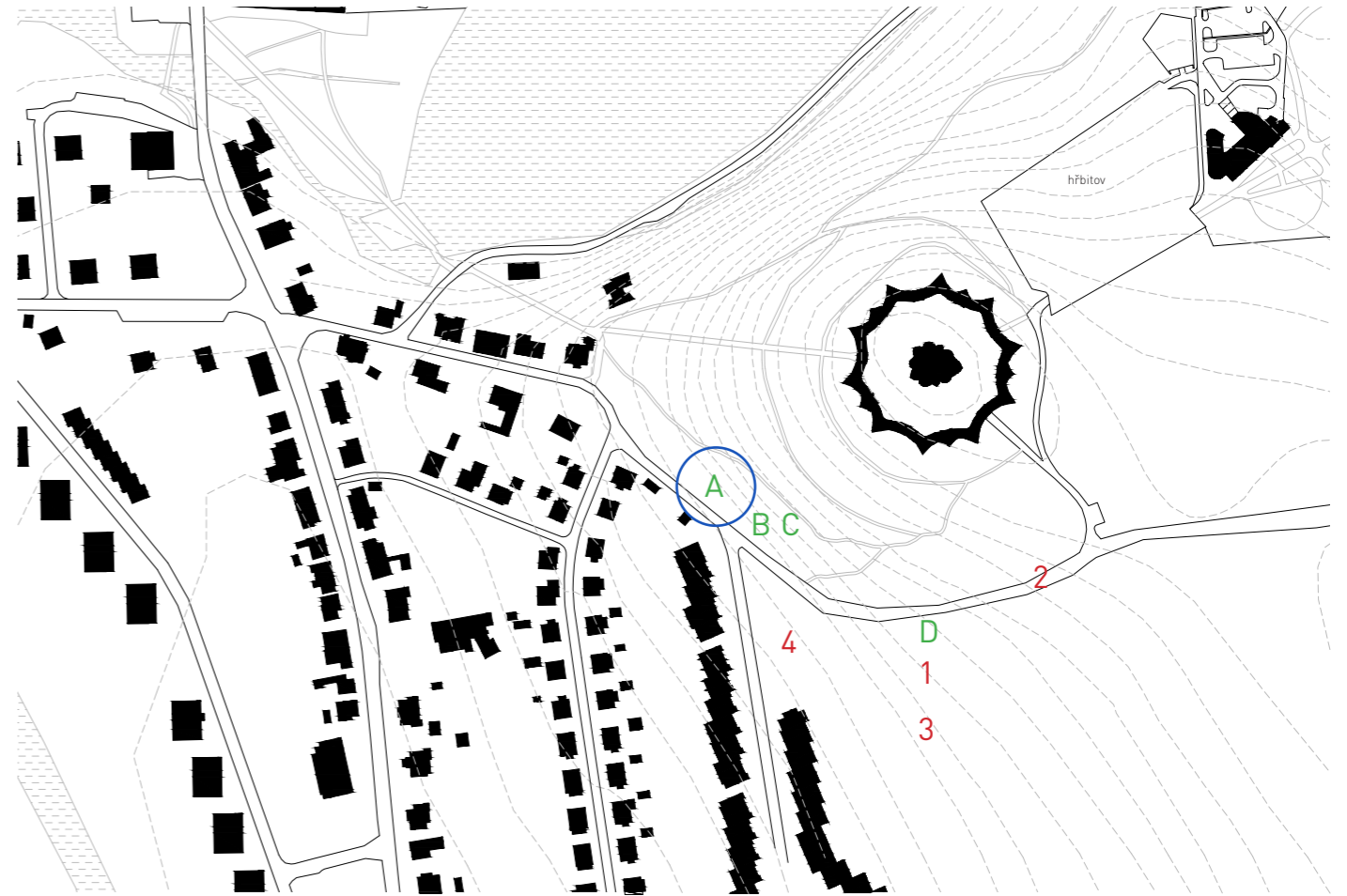
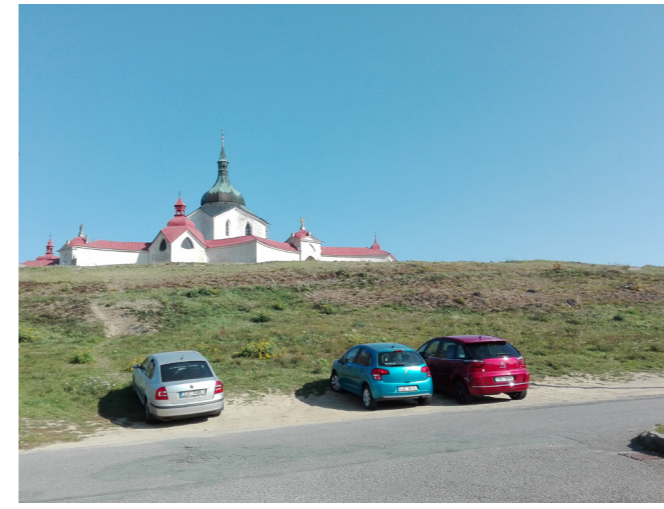

NEVÝHODY

- 1 - plocha se nachází v ZPF (při jednání o vynětí komise Ministerstva zemědělství nadále potvrdila ochranu 1. třídy)
- 2 - obslužná silnice směr na Vysoké, úzký profil silnice je obtížně sjízdňý pro autobusy a v tomto řešení by sloužila jako hlavní dopravní komunikace k památce
- 3 - exponovanost dálkového pohledu brání, aby itc bylo vytvořeno jako nadzemní stavba - podzemní objekt = vysoká finanční náročnost
- 4 - chybějící infrastruktura, nutnost vybudovat veškeré technické sítě - vyšší finanční náročnost
- 5 - nepřehledná situace pro návštěvníky jdoucí od zámku

VÝHODY

- A - místo je v dostatečné blízkosti památky, veškeré funkce by byly soustředěny v jednom místě
- B - přehlednost celé situace

NEVÝHODY

- 1 - pozemky v soukromém vlastnictví (město se snažilo pozemky odkoupit, ale neúspěšně)
- 2 - obslužná silnice směr na Vysoké, úzký profil silnice je obtížně sjízdňý pro autobusy
- 3 - blízkost obytné zástavby (nevole místních obyvatel)
- 4 - vlastníkem je město, ale nachází se zde hřiště, o které by místní neradi přišli

VÝHODY

- A - místo je hned u příjezdové cesty, snadná orientace pro návštěvníky
- B - napojení na technickou infrastrukturu okolní zástavby
- C - přehledná situace pro návštěvníky jdoucí od zámku
- D - možnost vytvoření dostatečně dimenzovaného parkoviště i s odstavnými plochami pro autobusy

VYHODNOCENÍ

Závěrem analytické části je vytyčení nejvhodnějšího místa pro umístění objektu informačního centra a parkoviště a také stanovení potřebných dimenzí.

VÝBĚR LOKALITY

VÝBĚR LOKALITY

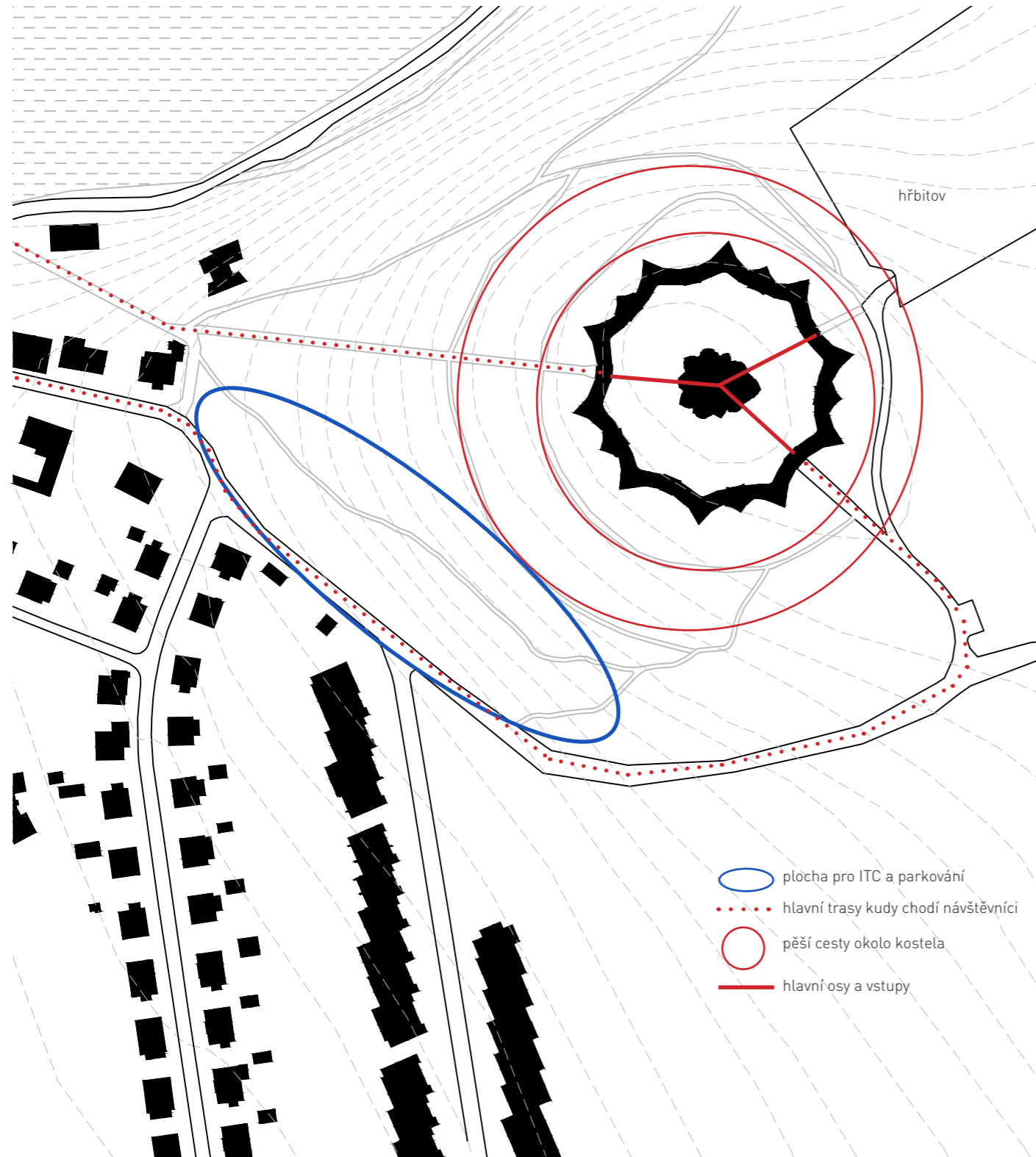
Vzhledem k uvážení všech variant se jako nejvhodnější jeví varinata_03 s novým dopravním řešením, situovaným na pozemcích města.

VÝHODY

- nachází se v příjemné vzdálenosti od poutního kostela
- navazuje na přístupovou cestu od zámku Kinských
- přímé napojení na ulici Sychrova a směr na Vysoké
- návaznost na zastavěné území mimo přímou vazbu na obytnou strukturu lokality
- návaznost na technickou infrastrukturu lokality
- pozemek ve vlastnictví města Žďár nad Sázavou

NEVÝHODY

- převýšený terén

DIMENZE ITC A PARKOVÁNÍ

Na prohlídku může jít maximálně až 60 lidí. V současném provozu je možné vést jednu prohlídku za hodinu. Při přemístění ITC mimo kostel, je možné vést 2 prohlídky za hodinu.

Ze statistiky návštěvnosti vyplývá, že v hlavní sezóně (červenec - srpen) je průměrná návštěvnost okolo 230 lidí denně. V srpnu bývá větší návštěvnost, ale stabilnější. V červenci je největší zájem o prohlídky v období svátků 5.7. a 6.7 (okolo 350 návštěvníků denně). Rekordní počet návštěvníků byl zaznamenán 27.7.2016 a to 490 osob (kdy každou hodinu byla výprava o 60 osobách).

SOUČASNÝ STAV - hlavní sezóna

1 prohlídka za hodinu
průměrně 230 lidí denně
zhruba 30 osob na prohlídku

PŘEDPOKLAD - hlavní sezóna

2 prohlídky za hodinu
navýšení zájmu o 30%, 300 lidí denně
prohlídky 2 do hodiny - rozmělnění kapacity - minimálně 18 osob na prohlídku

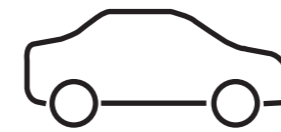
VÝKVV

350 návštěvníků - po navýšení kapacity předpoklad 400 návštěvníků
44 osob na prohlídku, která je jednou za hodinu - 25 osob na prohlídku, ale prohlídka 2x za hodinu

PARKOVÁNÍ

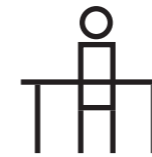
V současné době jako hlavní parkoviště pro poutní kostel slouží parkoviště u zámku Kinských. Předpokládá se, že návštěvníci většinou navštíví obě dvě památky a tudíž není tak velká potřeba parkovacích stání pro automobily u poutního kostela. Důležité jsou parkovací stání pro autobusy a invalidní osoby, která při současném stavu chybí.

NÁVRH

PARKOVÁNÍ

3x autobusové stání
2x parkování osoby se sníženou schopností orientace a pohybu
10x běžná parkovací místa

ZÁZEMÍ PRO PERSONÁL

- kancelář kastelánky (přítomna denně)
- denní místnost pro průvodce (na směnu 3 - 4 průvodci - pokladna, suvenýry, prohlídky)
- wc
- sklad na suvenýry
- technická místnost

ZÁZEMÍ PRO TURISTY

- prodej vstupenek
- prodej suvenýrů
- místo pro posezení a občerstvení
- wc

LAPIDÁRIUM

- pro originální sochy z ambíků poutního kostela

POUŽITÁ LITERATURA A ZDROJE

Část analýzy byla vypracována v rámci předdiplomního semináře. V rámci diplomové práce byly tyto podklady převzaty a upraveny.

WEBY

Poutní kostel sv. Jana Nepomuckého na Zelené hoře [online] [cit.17.5.2019]. Dostupné z: <https://www.zelena-hora.cz/>

Národní památkový ústav [online], [cit. 17.5.2019]. Dostupné z: <https://www.npu.cz>

Mollova mapová sbírka - MZK [online], [cit. 17.5.2019]. Dostupné z: <https://mapy.mzk.cz>

Oldmaps [online], [cit. 17.5.2019]. Dostupné z: <http://oldmaps.geolab.cz>

Wikipedia [online], [cit. 17.5.2019]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org>

Zámek Žďár nad Sázavou [online], [cit. 17.5.2019] . Dostupné z: <https://www.zamekzdar.cz/>

KNIHY

LOPAUR Miloslav, Jana FUKSOVÁ, Stanislav MIKULE a Silvie JAGOŠOVÁ. Žďárský uličník II/1 Zámek Žďár. Havlíčkův Brod, 2017. ISBN 978-80-270-2804-7

Kostel sv. Jana Nepomuckého na Zelené hoře, Národní památkový ústav - územní odborné pracoviště v Telči, ISBN 978-80-904240-0-5

FOTOGRAFIE

vlastní zdroj

Vladimír Kuncl: <https://www.zelena-hora.cz/en/fotovideo-galerie/authorial-gallery-i-55>

Statistiky byly vypracovány na základě podkladů poskytnutých kastelánkou Bc. Michaelou Kokojanovou.

Ekonomicko provozní údaje poskytl Římskokatolická farnost Žďár nad Sázavou 2.

Mapové podklady byly vypracovány na základě dat poskytnutých MěÚ Žďár nad Sázavou a geoportálem ČÚZK: <https://geoportal.cuzk.cz>

